

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Ert dnr M2024/02249
Vårt dnr R-2025-2

Malmö den 14 februari
2025

REMISSVAR: Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Vi företräder Sveriges samtliga kommuner och därigenom indirekt även landets alla invånare. Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Avfall Sveriges medlemmar arbetar enligt avfallshierarkin dvs. att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att avfall som uppstår återvinns och tas om hand på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt i landets alla kommuner. Kommunernas avfallshantering är ett viktigt bidrag till den samlade miljö-, klimat- och samhällsnyttan. Vår vision är "Det finns inget avfall".

Innehållsförteckning

Sammanfattning av Avfall Sveriges viktigaste synpunkter	3
1. Generella kommentarer	7
2. Kommentarer till huvudförslagen	9
2.1. <i>Behov av reformering och modernisering av avfallslagstiftningen (avsnitt 4) s. 89:.....</i>	<i>9</i>
2.1.1. Särskilt om förpackningsavfall från verksamheter s. 94:	9
2.2. <i>Förändringar och förtydliganden av olika aktörers ansvar för avfall (avsnitt 5) s. 96 ff:</i>	<i>10</i>
2.2.1. Avfallsproducentens ansvar förtydligas (avsnitt 5.1) s. 96:	10
2.2.2. Nytt ansvar för vissa avfallsproducenter (avsnitt 5.2) s. 99:	11
2.2.3. Avreglering av vissa flöden av kommunalt avfall från verksamheter (avsnitt 5.3) s. 108:	13
2.2.4. Länsstyrelsen prövar begäran från yrkesmässig verksamhet som vill hantera avfall som produceras i verksamheten (avsnitt 5.4) s. 110:.....	16
2.2.5. Fastighetsinnehavarens avfallshantering moderniseras (avsnitt 5.5) s. 112:	17
2.3. <i>Förändringar i tillsynen på avfallsområdet (avsnitt 6) s. 113 ff:</i>	<i>18</i>
2.4. <i>Förslagen om ökad återanvändning och materialåtervinning (avsnitt 8) s. 123 ff:</i>	<i>20</i>
2.4.1. Insamlingssystem för återanvändning (avsnitt 8.1) s. 123:	20
2.4.2. Utsortering av avfall (avsnitt 8.2) s. 126:	22
2.4.4. Enhetliga krav på och undantag från fastighetsnära insamling (avsnitt 8.4) s. 132:	25
2.4.5. Insamling av annat avfall som kommunen ansvarar för (avsnitt 8.5) s. 133:	26
2.4.6. Dispens från krav på utsortering och separat insamling (avsnitt 8.6) s. 135:	27
2.4.7. Bygg- och rivningsavfall (avsnitt 8.7) s. 136.....	27
2.4.8. Undantag från krav på att skilja förpackningar från sitt innehåll (avsnitt 8.8) s. 137:	28
2.4.9. Krav på ytterligare sortering för att möjliggöra materialåtervinning (avsnitt 8.9) s. 139	30
2.4.10. Mer förpackningsavfall från restavfallet ska materialåtervinnas (avsnitt 8.10) s. 142:	31
2.4.11. Val av behandlingsmetod (avsnitt 8.11) s. 144:	32
2.4.12. Mottagningskriterier för avfalls- samt samförbränningsanläggningar (avsnitt 8.12) s. 145:	32
2.4.13. Ett förbud att deponera restavfall införs (avsnitt 8.13) s. 148:.....	33
2.4.14. Upplysningsbestämmelser (avsnitt 8.14) s. 148:.....	34
2.5. <i>Förslagen om förändringar av avfallsplaneringen (avsnitt 9) s. 149 ff:</i>	<i>34</i>
2.5.1. Den nationella avfallsplanen (avsnitt 9.1) s. 149:	34
2.5.2. Kravet på kommunal avfallsplan tas bort (avsnitt 9.3) s. 155:	34
2.6. <i>Mål på avfallsområdet (avsnitt 10) s. 157 ff:</i>	<i>35</i>
2.7. <i>Rapportering på avfallsområdet (avsnitt 11) s. 160:.....</i>	<i>36</i>
2.8. <i>Modernisering och förändringar av kommunernas avfallsavgifter (avsnitt 12) s. 164:.....</i>	<i>37</i>
2.8.1. Krav på redovisning om kommunens avfallshantering (avsnitt 12.2) s. 165	38
2.8.2. Naturvårdsverkets ansvar för avfallsområdet behöver förstärkas och förtydligas s. 166.....	38

3. Närmare och ytterligare kommentarer till författningsförslag.....	38
3.1 Lag om ändring i miljöbalken (avsnitt 1.1) s. 6:	38
3.2 Förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn (avsnitt 1.5) s. 37:	40
3.3 Förordning om ändring i förordningen (2001:512) om deponering av avfall (avsnitt 1.6) s. 39:40	
3.4 Förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13) (avsnitt 1.7) s.41	41
3.5 Förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter (avsnitt 1.8) s.47 41	
3.6 Förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614) s. 51.....	41
4. Övriga kommentarer	43
4.1. Föreslagen övergångstid.....	43
4.2. Insamling av färgat och ofärgat förpackningsavfall av glas i en blandad fraktion	44

Sammanfattning av Avfall Sveriges viktigaste synpunkter

- Avfall Sverige välkomnar generellt åtgärder som leder till ökad materialåtervinning i hela landet. Avfall Sverige vill i sammanhanget dock understryka vikten av flexibilitet för kommunerna att anpassa verksamheten utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov, eftersom det finns stora skillnader mellan landets olika kommuner vad gäller befolkningstäthet, geografiska och ekonomiska förutsättningar samt stora variationer i befolkningen över året bland annat i så kallade turistkommuner.
- Vidare anser Avfall Sverige när det gäller fastighetsnära insamling av förpackningsavfall att det är angeläget med kontinuerliga och regelbundna översyner av ersättningsnivån så att full kostnadstäckning säkerställs och att ersättningssystemet funktionalitet utvärderas samt att ersättningen fortsätter att hanteras genom en lagreglerad ersättningsmodell där ersättningen fördelas från producenter till kommuner Naturvårdsverket.
- Avfall Sverige uppmanar regeringen att omgående tillsätta en utredning för att utreda hur ett fullt operativt och finansiellt ansvar för sådant förpackningsavfall från verksamheter som utgör kommunalt avfall kan regleras genom krav på en fastighetsnära insamling för sådant avfall i syfte att det avfallsflödet i en betydligt större omfattning än idag kan bidra till uppfyllandet av materialåtervinningsmålet för förpackningsavfall.
- Avfall Sverige uppmanar regeringen att tillsätta en utredning för att utreda förutsättningarna för att samla in förpackningsavfall av glas i en blandad fraktion.
- Avfall Sverige anser att nuvarande reglering med en definition av ursprunglig avfallsproducent och det ansvar som följer den ursprungliga avfallsproducenten ska behållas.

- Avfall Sverige *avstyrker* förslaget till justering av definitionen av kommunalt avfall i miljöbalken. Den innebär inte något förtydligande av gällande definition, snarare det motsatta.
- Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget om avreglering av kommunens ansvar för kommunalt avfall från detaljhandel med livsmedel, spillfett samt kontorspapper. Avfall Sverige *anser* att avregleringen ska omfatta all detaljhandel. Avfall Sverige *anser också* att kommunens ansvar för returpapper från verksamheter ska avregleras, som en konsekvens av förslaget om avreglering av kontorspapper. Avfall Sverige *anser* att avreglering är ett lämpligt tillvägagångssätt om lagstiftaren vill möjliggöra för privata aktörer att förfoga över sådant avfall som i dagsläget lyder under kommunalt avfallsansvar.
- Avfall Sverige *avstyrker dock med bestämdhet* förslaget att det ska åligga kommunen att göra en utvärdering av om förutsättningarna förändrats eller om tjänsten till avfallsproducenten att samla in och behandla avfall fortsatt ska erbjudas.
- Avfall Sverige *tillstyrker* att det även fortsättningsvis är kommunen som ska pröva och besluta om eget omhändertagande av avfall från andra än yrkesmässiga verksamheter (vilket inkluderar hushåll).
- Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget att länsstyrelsen ska pröva vissa typer av begäran om hantering av avfall.
- Avfall Sverige *avstyrker* förslaget att varje kommun ska tillhandahålla insamlingssystem för återanvändning av produkter från hushållen i kommunen i syfte att öka återanvändningen i Sverige. Kommunens ansvar att i första hand se till att förbereda avfall för återanvändning, när det är lämpligt, framgår av avfallshierarkin. Kommunerna vidtar och överväger redan idag åtgärder som innebär att, när det är lämpligt, *underlätta* för andra att lämna och hämta produkter för återanvändning i anslutning till kommunens insamlingssystem av avfall, som ett led i arbetet att följa avfallshierarkin.
- Avfall Sverige *avstyrker med bestämdhet* även förslaget att privatpersoner och andra ska kunna hämta återanvändbara produkter kostnadsfritt.
- Avfall Sverige *tillstyrker delvis* förslaget om krav på utsortering av grovavfall och avfall som består av papper, plast, glas och metall och som inte samtidigt är förpackningsavfall eller bygg- och rivningsavfall.
- När det gäller fraktioner av papper, plast, glas och metall som inte samtidigt är förpackningsavfall eller bygg- och rivningsavfall och som inte heller utgör grovavfall är det i stället *lämpligt att överväga* om sådana fraktioner kan samlas in i materialströmmar tillsammans med förpackningsavfall. Avfall Sverige *uppmärksammar* därför regeringen att tillsätta en utredning för att utreda förutsättningen för insamling av sådana fraktioner i materialströmmar
- Avfall Sverige *avstyrker* den föreslagna definitionen av grovavfall. Det viktiga är att en separat utsortering sker av de fraktioner som ska sorteras ut separat, men det måste finnas en större flexibilitet avseende vad som kan definieras/inte definieras som grovavfall.

- Avfall Sverige är *tveksam* till att utsorteringskravet för brännbart avfall ska upphävas eftersom brännbart avfall behöver sorteras ut före deponering.
- Avfall Sverige *tillstyrker* att regeringen föreslår en enhetlig definition av fastighetsnära insamling för annat restavfall än grovavfall, köks- och livsmedelsavfall och förpackningsavfall. Avfall Sverige *tillstyrker* att befintliga krav på fastighetsnära insamling av avfall kompletteras med krav på insamling av restavfall. Avfall Sverige *tillstyrker* att kommunen ska få samla in även övrigt avfall fastighetsnära. Förslaget innebär ett förtydligande av gällande rätt och praxis.
- Avfall Sverige *välkomnar* att utredningen föreslår en möjlighet till undantag från fastighetsnära insamling när det gäller glest befolkade områden av en kommun eller från isolerade fastigheter. Avfall Sverige utgår från att med glest befolkade områden avses även landsbygd. Landsbygd kan, precis som glest befolkade områden, ha andra förutsättningar för hämtning av avfall än tätorter. Det är därför viktigt att en undantagsmöjlighet även innefattar möjligheten till undantag från kravet på fastighetsnära insamling i landsbygdsområden.
- Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget att den enskilda kommunen ska ha rådighet över hur avfall som inte ska samlas in fastighetsnära ska få samlas in.
- Avfall Sverige *välkomnar* ambitionen om att tydliggöra Naturvårdsverkets roll när det gäller att pröva dispenser angående separat utsortering av avfall och insamling av avfall. Men Avfall Sverige ställer sig frågande till om Naturvårdsverket har möjlighet att ta ställning till enskilda dispensansökningar utan att ha kännedom om de lokala förhållandena.
- När det gäller kravet på avskiljande av förpackningar från sitt innehåll *välkomnar* Avfall Sverige att generella undantag anges i förordningen. Avfall Sverige *tillstyrker* undantaget för avfall som omfattas av brottsbekämpande domstols eller myndighets förverkande- eller förstörandebeslut. Avfall Sverige *avstyrker* dock förslagens närmare utformning eftersom det är högst oklart vad som avses med ”smittförande” som inte är farligt avfall. Risken är att det tolkas alltför vidsträckt så att minskningen av mängden avfall i detaljhandeln avstannar. Avfall som är smittförande till den grad att det är farligt avfall, är för övrigt redan undantaget från avskiljandekravet.
- Avfall Sverige *avstyrker* att Naturvårdsverkets möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från kravet på avskiljande av förpackningar från sitt innehåll tas bort. Avfall Sverige *avstyrker* även att ansökan om undantag i det enskilda fallet ska prövas av *kommunen* i stället för som idag av *tillsynsmyndigheten* (vilken kan vara länsstyrelsen).
- Avfall Sverige *avstyrker* förslaget om ytterligare sortering av avfall så som det är utformat.
- Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget om förtydligande att den som driver mottagningsplatser för förpackningsavfall ska vara skyldig att utan kostnad och utan begränsningar i avfallsmängder ta emot verksamhetens avfall som till övervägande del består av förpackningsavfall och som har producerats i samband med yrkesmässig sortering av restavfall. Avfall Sverige menar dock att förpackningsavfall som

uppstår vid en eftersortering även ska kunna lämnas till retursystem eller till anmälda marknadsdrivna system för återanvändning och återvinning.

- Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget om mottagningskriterier för avfalls- samt samförbränningsanläggningar, men anser att de behöver kompletteras med en reglerad rimlighetsavvägning.
- Avfall Sverige *avstyrker* förslaget att det ska vara förbjudet att deponera restavfall.
- Avfall Sverige *avstyrker* förslaget om att ta bort kravet på kommunala avfallsplaner. Avfall Sverige *välkomnar* förslaget att regeringen ska besluta om den nationella avfallsplanen.
- Avfall Sverige *avstyrker* att begreppet taxa ska ersättas med begreppet föreskrifter. Avfallstaxan utgör till sin natur föreskrifter om betalningsansvar, men det finns inte något skäl till att formellt sett ersätta begreppet, som är inarbetat inom miljöbalkens område även vad avser tillsynsavgifter. Avfall Sverige *avstyrker* att 27 kap. 6 § andra stycket miljöbalken föreslås tas bort. Om utredningens avsikt är att avfallsföreskrifter och avfallstaxa ska regleras i samma föreskrift *avstyrker* Avfall Sverige det förslaget.
- Avfall Sverige *tillstyrker* att det införs krav på särredovisning.
- I ett särskilt avsnitt lämnar Avfall Sverige förslag till justering av några bestämmelser i det remitterade förslaget.
- Förslaget att utredningens förslag (med undantag för något förslag) ska träda i kraft den 1 januari 2026 innebär en alltför kort övergångstid och *avstyrker* därför förslaget om övergångstid. Avfall Sverige ser att det är helt nödvändigt att förslagen om undantag avseende krav på fastighetsnära insamling kan träda i kraft så snart som bara möjligt så att de, i förekommande fall, kan tillämpas i verkställandet av kraven på fastighetsnära insamling som ska vara genomfört senast den 1 januari 2027. Avfall Sverige menar att det är nödvändigt att undantagen kan tillämpas inom ramen för verkställandet. Ikraftträdandet av restundantagen behöver därför hanteras i särskild ordning särskilt från övriga beslut om ändringar i avfallslagstiftningen. Alternativt behöver tidpunkten för kravet på ikraftträdande av fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter skjutas fram så att det överensstämmer med tidpunkten för ikraftträdande av reglering av undantag från kravet på fastighetsnära insamling.

1. Generella kommentarer

Avfall Sverige välkomnar generellt åtgärder som leder till ökad materialåtervinning i hela landet. Avfall Sverige vill i sammanhanget dock understryka vikten av flexibilitet för kommunerna att anpassa verksamheten utifrån lokala och regionala förutsättningar och behov, eftersom det finns stora skillnader mellan landets olika kommuner vad gäller befolkningstäthet, geografiska och ekonomiska förutsättningar samt stora variationer i befolkningen över året bland annat i så kallade turistkommuner.

Avfall Sverige konstaterar att uppföljning av efterlevnaden av redan gällande krav avseende utsortering och materialåtervinning är minst lika viktig som nya krav. För att verkligen skapa förutsättningar för ökad materialåtervinning behövs, utöver åtgärder i avfallsledet, åtgärder högt upp i kedjan, såsom produktkrav, kvotplikt, ekodesign, krav på inblandning av återvunnen råvara och avfallsförebyggande tillsyn.

Det saknas inte befintliga styrmedel och reglering med syfte att styra mot ökad materialåtervinning (bland annat resurshushållningsprincipen och avfallshierarkin). Problemet är att regleringen inte följs i tillräcklig utsträckning och att styrmedlen inte är tillräckligt kraftfulla. En viktig fråga är därför hur det ska säkerställas att utredningens förslag ska leda till bättre målpuppfyllelse och lagefterlevnad.

Det kan uppfattas som att återanvändning är likställt med avfallsförebyggande. Det är viktigt att skilja dessa begrepp åt eftersom de har olika innebörd. Ett system med återanvändning leder inte per automatik till avfallsförebyggande, åtminstone inte om den som använder produkten igen i inte ersätter nyproduktion och nyköp. Som det ser ut idag i samhället minskar inte konsumtionen av nya produkter i samma takt som begagnathandeln ökar, så det är tydligt att det saknas samband mellan återanvändning och avfallsförebyggande.

För att kunna förebygga uppkomsten av avfall måste lagstiftningen styra så att det blir svårare att sätta produkter som inte är cirkulära på marknaden. Det kan göras med olika typer av styrmedel som utökade producentansvar, utökade kvalitetskrav och krav på återvunnet material i produkter. Andra sätt kan vara att stimulera till utveckling av olika typer av tjänster så som retursystem samt skapandet av en hållbar ekonomi för reparation och återproduktifiering/upcycling. Hela tanken med avfallsförebyggande är att ett mindre materialuttag görs. På så sätt uppfylls målet med ett minskat flöde av avfall i systemet. Inga av de förslag som finns med i promemorian styr tydligt mot detta mål.

Materialåtervinning i sig blir bara verkningsfullt om produkterna som sätts på marknaden regleras från början så att det är möjligt att återvinna materialet i produkterna utan att det innebär ”down-cycling”. Detta samband behöver tydliggöras och regleras i den kommande lagstiftningen.

Avfall Sverige *saknar* förslag om styrmedel och reglering som tydligare prioriterar de översta stegen i avfallshierarkin, förebyggande av avfall och främjande av återanvändning innan överlämnande till kommunen. Det är avgörande att införa sådana åtgärder för att minska avfallsmängderna och öka cirkulariteten för produkter och komponenter.

Avfall Sverige *välkomnar* utredningens förslag angående avreglering av vissa flöden av kommunalt avfall från verksamheter från det kommunala avfallsansvaret och *anser* att avregleringen ska omfatta all

detaljhandel. Avreglering och en utvidgad möjlighet till dispensprövning i det enskilda fallet är lämpliga tillvägagångssätt för att tillgodose privata verksamheters önskan om att själv förfoga över sitt avfall.

Även om den aktuella utredningen fokuserar på åtgärder för ökad materialåtervinning av kommunalt avfall behöver motsvarande och andra krav regleras när det gäller *annat avfall än kommunalt avfall*. Det behövs styrmedel och reglering även för dessa avfallsflöden för att de ska kunna bidra till en cirkulär ekonomi. Det gäller till exempel för bygg- och rivningsavfallet där det fortfarande är en bra bit kvar till att uppnå etappmålet om 70 procents förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning till år 2025. Avfall Sverige vill i detta sammanhang lyfta att 40 – 60 procent av det avfall som lämnas till energiåtervinning utgörs av verksamhetsavfall som inte är under kommunalt ansvar, varav en stor del utgörs av bygg- och rivningsavfall.

2. Kommentarer till huvudförslagen

2.1. *Behov av reformering och modernisering av avfallslagstiftningen (avsnitt 4) s. 89:*

2.1.1. Särskilt om förpackningsavfall från verksamheter s. 94:

Avfall Sverige välkomnar att utredningen anger att det finns skäl att följa utvecklingen av hur insamlingen av verksamheters förpackningsavfall byggs ut för att avgöra om det finns skäl att revidera kraven på servicegraden i insamlingen och att kraven kommer att behöva ses över i samband med att EU-förordningen om förpackningar och förpackningsavfall beslutas. Avfall Sverige ser dock inte att det finns skäl att invänta den regleringen.

Det saknas i dagsläget ett fullt reglerat operativt och finansiellt ansvar för producenterna när det gäller förpackningsavfall från verksamheter i den svenska lagstiftningen, så som krävs enligt avfallsdirektivets 2008/98/EG artikel 8.a.1. Detta utgör således en underimplementering av avfallsdirektivet.

Det finns idag små incitament för små och medelstora verksamheter att sortera ut sitt förpackningsavfall. Verksamheter med heterogena avfallsflöden måste idag anlita transportföretag på marknadsmässiga villkor, och om det rör sig om små mängder per verksamhet kan kostnaderna för att transportera avfallet till producenternas enda insamlingsplats för verksamhetsförpackningarna bli stora. Här finns en mycket stor potentiell insamlings- och återvinningsmöjlighet, men servicekraven gentemot producenterna är för låga. Den största producentansvarsorganisationen måste endast tillhandahålla en enda insamlingsplats per region, och från år 2026 gäller en per kommun, med ytterligare platser för de större kommunerna – en svag förbättring i sammanhanget. Dessa framtida 300 insamlingsplatser borde jämföras med kommunens ansvar att ha fastighetsnära insamling från samtliga hushåll - totalt säkert hundratusentals insamlingsplatser. Om det är svårt och dyrt för särskilt mindre verksamheter och verksamheter i glesbygd att lämna sitt utsorterade förpackningsavfall till återvinning, finns en uppenbar risk att det hamnar osorterat i restavfallet,

Avfall Sverige uppmanar regeringen att omgående tillsätta en utredning för att utreda hur ett fullt operativt och finansiellt ansvar för sådant förpackningsavfall från verksamheter som utgör kommunalt avfall kan regleras genom krav på en fastighetsnära insamling för sådant avfall i en betydligt större omfattning än idag kan bidra till uppfyllandet av materialåtervinningsmålet för förpackningsavfall.

2.2. Förändringar och förtydliganden av olika aktörers ansvar för avfall (avsnitt 5) s. 96 ff:

2.2.1. Avfallsproducentens ansvar förtydligas (avsnitt 5.1) s. 96:

- *Med avfallsproducent ska i miljöbalken avses den som ger upphov till avfall och den som genom förbehandling, blandning eller andra förfaranden ändrar avfallets art eller sammansättning.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget till definition som sådan. Avfall Sverige anser att nuvarande reglering med en definition av ursprunglig avfallsproducent och det ansvar som följer den ursprungliga avfallsproducenten ska behållas. Med ett ansvar för ursprungliga avfallsproducenter finns det till exempel möjlighet att vid misstankar om illegal avfallshantering förelägga den ursprungliga avfallsproducenten att redovisa hur avfallet har hanterats i efterföljande led. Om ansvaret för ursprunglig avfallsproducent tas bort finns det stor risk att möjligheten att spåra avfallet från källan till fullständig behandling minskar eftersom tillsynsmyndigheten då behöver identifiera flera aktörer i kedjan. Att en ursprunglig avfallsproducent har ett ansvar för att avfallet genomgår en fullständig behandling i enlighet med avfallshierarkin (jfr. gällande 15 kap. 11 a § samt 15 kap. 10 § miljöbalken) innebär inte att en ursprunglig avfallsinnehavare inte kan avtala om att äganderätten till avfallet övergår till annan part, men det viktiga miljörättsliga ansvaret för hanteringen ska kvarstå hos den ursprungliga avfallsproducenten. Det är dock rimligt att det, precis som idag, även fortsättningsvis kan avtalas om vem som ska ansvara för att hantera avfallet.

- *Det ska införas en ny definition av vad som avses med fullständig behandling.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget till definition.

- *Varje avfallsproducent ska vara ansvarig för att hantera avfallet som den har producerat. Avfallsproducenten ska också stå för kostnaderna för att hantera avfallet. Ansvaret för att hantera avfallet ska upphöra när avfallet har genomgått en fullständig behandling. Möjligheten att i avtal bestämma vem som ska ha ansvaret för avfall ska tas bort.*

Kommentarer:

Avfallet Sverige *avstyrker* förslaget (se nedan vad som angivits avseende ursprunglig avfallsproducents ansvar).

- *Ansvaret för en avfallsproducent ska inte gälla om kommunen är ansvarig, det har införts ett system för utökat producentansvar för avfallshantering, eller det i övrigt framgår av lag eller annan författning att avfallsproducenten inte är ansvarig.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *har inte något att erinra* mot förslaget och uttolkar förslaget som att kommunens ansvar

redan följer av andra i föreslagna 15 kap. 9 § tredje stycket 1 punkten angivna krav.

- *Ansvar*et för avfallsproducenten att fullständigt behandla avfallet ska övergå till den som avfallet överlåtits till när avfallet lämnats över till denne eller till en transportör som denne har anlitat.

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget (se ovan vad som angivits avseende ursprunglig avfallsproducents ansvar).

2.2.2. Nytt ansvar för vissa avfallsproducenter (avsnitt 5.2) s. 99:

- *I definitionen av kommunalt avfall ska det förtydligas att kommunalt avfall är blandat eller separat insamlat avfall från hushåll som utgörs av papper, kartong, glas, metall, plast, bioavfall, trä, textilier, förpackningar, förbrukade batterier, ackumulatörer, grovavfall, avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning eller annat blandat eller separat insamlat avfall från hushåll, och blandat eller separat insamlat avfall från andra källor än hushåll om sådant avfall till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget till justering av definitionen av kommunalt avfall i miljöbalken. Den innebär inte något förtydligande av gällande definition, snarare det motsatta. Dels är den onödigt lång med flera upprepningar, dels är det inte definitionen i sig som skapar de oklarheter avseende uttolkning av definitionen som en del aktörer påstår. Den omfattande uppräknningen riskerar dessutom att det kan tolkas som att det som inte räknas upp faller utanför och att "annat blandat eller separat insamlat avfall" blir svårtolkat.

Det är framför allt skrivningen "avfall som till sin art och sammansättning" samt olika tillämpning av definitionen med utgångspunkt i felaktiga premisser som skapar oklarhet. Förarbetena till 15 kap. 3 § miljöbalken, tillämplig rättspraxis, EU-kommissionens vägledning avseende rapportering av kommunalt avfall, vägledning om definitionen av kommunalt avfall och Naturvårdsverkets vägledning ger tillräcklig vägledning för att tolka och tillämpa definitionen av kommunalt avfall. Sedan kommer det ändå alltid att kunna uppstå situationer när definitionen behöver prövas rättsligt för att få klarhet i den exakta tillämpningen. Den förlängda texten i definitionen minskar inte den risken. Med utgångspunkt i den vägledningen har Avfall Sverige gjort uttolkningen med stöd av EU-kommissionens vägledning *Special cases*, att "större enahanda mängder" av kommunalt avfall inte kan anses utgöra avfall som till sin art liknar avfall från hushåll. Samtidigt har EU-kommissionen uttalat till Avfall Sverige att uttjänta militäruniformer utgör kommunalt avfall. Det uttalandet verkar alltså innebära att militäruniformer skulle vara av samma art som avfall från hushåll, vilket är svårt att se hur det kan ligga i linje med definitionens avgränsningar. Även avfall från grossist- och partihandelverksamhet är undantagen begreppet kommunalt avfall, enligt EU:s vägledning.

För att ytterligare tydliggöra vad som kan anses utgöra kommunalt avfall anser Avfall Sverige att det framför allt finns behov av ytterligare utvecklade förarbeten till definitionen av kommunalt avfall med tydlig

utgångspunkt i EU-kommissionens vägledning till definitionen av kommunalt avfall samt vägledning från EU-kommissionen om rapportering av statistik avseende kommunalt avfall.

Vidare anser Avfall Sverige att det i uppräkningslistan av vilket avfall som *inte* utgör kommunalt avfall behöver anges jord och sten (avfallskoden 20 02 02). Avfall under koden 20 02 02 är nämligen uttryckligen undantaget från vad som utgör kommunalt avfall enligt EU:s avfallsdirektiv på samma sätt som avloppsfraktioner (även om koden/koderna alltså listas i kapitel 20 i avfallslistan).

Det är däremot rimligt att jord och sten från hushåll och icke yrkesmässig verksamhet fortfarande faller under kommunalt ansvar, på samma sätt som bygg- och rivningsavfall från icke yrkesmässig verksamhet. Det behöver därför förtydligas att jord och sten från icke yrkesmässig verksamhet (inkluderar hushåll) lyder under kommunalt avfallsansvar enligt 15 kap. 11 § miljöbalken.

Ytterligare kommentar finns under författningsförslag, kap. 3.1 nedan.

- *Den som bedriver en detaljhandel med livsmedel ska, i stället för kommunen, ansvara för det kommunala avfall som produceras i verksamheten.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget. Avfall Sverige anser att avreglering är ett lämpligt tillvägagångssätt om lagstiftaren vill möjliggöra för privata aktörer att förfoga över sådant avfall som i dagsläget lyder under kommunalt avfallsansvar. Den avreglering av nämnda flöden som utredningens förslag utgör en tydlig ansvarsavgränsning eftersom verksamheterna vanligtvis kan identifieras med näringsgrenskoder. Avfall Sverige argumenterar sedan tidigare för att allt avfall från detaljhandel ska avregleras från kommunens ansvar och kvarstår vid ståndpunkten att avregleringen ska omfatta all detaljhandel.

Avfall Sverige har också argumenterat för att kommunalt avfall som är *trädgårds- eller parkavfall* i yrkesmässig verksamhet ska avregleras från kommunens ansvar, men noterar att utredningen inte har gått vidare med något förslag om en avreglering för det flödet. Samtidigt konstaterar Avfall Sverige att park- och trädgårdsavfall är bioavfall som verksamhetsutövare, när det gäller yrkesmässiga verksamheter, hos länsstyrelsen kan begära att få hantera. Detta ger utvidgade möjligheter för verksamheter att hantera trädgårds- eller parkavfall.

Avfall Sverige ser att det finns förutsättningar för detaljhandeln med livsmedel att ta över den hantering av avfall som har utförts av kommunerna och fortsätta att verkställa det viktiga ansvaret med att avskilja förpackningar från sitt avfallsinnehåll, lämna förpackningsavfallet till producenternas insamlingssystem samt lämna livsmedelsavfallet till materialåtervinning, inklusive det som utgörs av "före detta livsmedel" som är eller innehåller animaliska ingredienser och omfattas av krav på handelsdokument m.m. enligt så kallade ABP-regler.

Avfall Sverige välkomnar förslaget att en avgränsning av detaljhandel med livsmedel görs med utgångspunkt i koder i Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI).

- *Även den som bedriver en yrkesmässig verksamhet ska, i stället för kommunen, ansvara för det kommunala avfall som produceras i verksamheten som består av förbrukat matfett eller förbrukat kontorspapper.*

Kommentarer:

Avfall Sverige har *inte något att erinra* mot förslaget. Förslaget innebär en återgång till den ansvarsfördelning som gällde inom ramen för definitionen av hushållsavfall där verksamhetens kontorspapper, respektive förbrukat matfett från beredning av livsmedel i yrkesmässigt kök, inte ansågs utgöra hushållsavfall under kommunalt avfallsansvar.

Avfall Sverige har *inte något att erinra mot* att kommunens ansvar för avfall som utgörs av förbrukat matfett samt förbrukat kontorspapper avregleras. Vid sidan av kontorspapper genereras det returpapper i verksamheter. För en rationell avfallshantering anser Avfall Sverige att även kommunens ansvar för returpapper från verksamheter behöver avregleras från kommunens ansvar. Det är inte rationellt om kommunen ska ha ansvar för att hantera returpapper från verksamheter samtidigt som kommunen inte ska ha ansvar för att hantera kontorspapper. Utöver detta anser Avfall Sverige att det behöver regleras att utsorterat kontorspapper och returpapper får sorteras ut i ett och samma flöde. Se nedan under författningskommentarer.

När det gäller matfett är det viktigt att det görs en uppföljning på nationell nivå avseende hur avfallet hanteras för att säkerställa att det tas om hand på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt när det inte längre lyder under kommunalt insamlingsansvar. Det finns redan idag händelser som indikerar att det värdefulla avfallet är av intresse för brottslig verksamhet.

- *Definitioner av detaljhandel med livsmedel, förbrukat matfett och förbrukat kontorspapper ska införas i miljöbalken.*

Kommentarer:

Avfall Sverige har *inte något att erinra mot* definitionen av förbrukat matfett från verksamhetens beredning av livsmedel, eller att kommunens ansvar för avfall som utgörs av förbrukat matfett samt förbrukat kontorspapper avregleras. När det gäller matfett är det dock viktigt att det görs en uppföljning på nationell nivå avseende hur avfallet hanteras för att säkerställa att det tas om hand på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt när det inte längre lyder under kommunalt insamlingsansvar. När det gäller förbrukat kontorspapper anser Avfall Sverige att definitionen *avfall som utgörs av kopieringspapper, blanketter och skrivblock*, bör kompletteras med tillägget *”och liknande”*.

2.2.3. Avreglering av vissa flöden av kommunalt avfall från verksamheter (avsnitt 5.3) s. 108:

- *Det ska förtydligas att kommunens ansvar för avfall innebär ett ansvar att hantera avfallet. I ansvaret ska kostnaderna för att hantera avfallet ingå. Ansvaret för att hantera avfallet ska upphöra när avfallet har genomgått en fullständig behandling.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *anser att* föreslagna 15 kap. 11 § behöver förtydligas i relation till föreslagna 15 kap. 12 § miljöbalken (som avser så kallad budad hämtning). Som förslaget till 15 kap. 11 § miljöbalken nu är utformat kan det läsas som att kommunens skyldighet att borttransportera kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt ansvar endast gäller om en fastighetsinnehavare begär att kommunens ska borttransportera avfallet. Det kan inte vara avsikten. Detsamma att kommunens ansvar för att borttransportera avfallet (en del av hanteringen) endast skulle gälla om en fastighetsinnehavare inte har begärt att kommunen ska borttransportera avfallet. Detta kan inte heller vara avsikten och bestämmelserna behöver justeras så att det, precis som enligt gällande lagstiftning, tydligt framgår att fastighetsinnehavares begäran om borttransport är parallell eller sekundär till kommunens generella skyldighet att borttransportera kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt ansvar.

Avfall Sverige *avstyrker* att det uttryckligen anges att kostnaderna för att hantera avfallet ingår i ansvaret, eftersom det är självklart att det med ansvar följer ett ansvar att finansiera de åtgärder som är nödvändiga. Att i paragrafen *lägga till* att kommunen ska stå för kostnaderna bäddar för att kommunens avfallstaxa ifrågasätts och bestrids av enskilda fastighetsägare, hushåll och företag i avfallskollektivet.

- *Kommunen ska transportera bort det avfall som kommunen ansvarar för från den fastighet där avfallet har producerats, om fastighetsägaren begär det och det inte är oskäligt med hänsyn till omständigheterna.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* att regleringen om begäran om kommunal borttransport kvarstår. För den typen av borttransport är det dock nödvändigt att den möjlighet att ta ut särskild avgift kvarstår. Det är reglerat i nuvarande 27 kap. 6 § andra stycket miljöbalken:

I taxan skall anges hur avgiften skall bestämmas när taxan i övrigt saknar tillämplig bestämmelse om avgift. De grunder som anges i 5 § skall då beaktas.

Att ta bort ovanstående bestämmelse *avstyrks* därför, se utredningens avsnitt 12 samt detta yttrande kap. 2.8.

- *Avfallsproducenten ska kunna begära att kommunen ska hantera det kommunala avfall som avfallsproducenten har eget ansvar för, om det finns ett bristande utbud av tjänster för att samla in och behandla avfallet, transportavstånden för att hantera avfallet blir orimligt långa, eller tjänsten att samla in och behandla avfallet erbjuds med oskäliga avtalsvillkor. Vart femte år ska kommunen genomföra en utvärdering av om förutsättningarna förändrats eller om tjänsten till avfallsproducenten att samla in och behandla avfall fortsatt ska erbjudas.*

Kommentarer:

Det anges i utredningen att kommunens andrahandsansvar för kommunalt avfall från detaljhandel med livsmedel, samt för matfett och kontorspapper inte bara ska vara avhängigt verksamhetsutövarens bedömning utan endast bör gälla under vissa omständigheter. Det välkomnar Avfall Sverige.

Avfall Sverige *avstyrker dock med bestämdhet* förslaget att det ska åligga kommunen att göra en utvärdering av om förutsättningarna förändrats eller om tjänsten till avfallsproducenten att samla in och behandla avfall fortsatta ska erbjudas. Det blir svårt, näst intill omöjligt, för kommunen att avgöra om påståenden om oskäliga avtalsvillkor föreligger. Det finns inga skäl till att kommunen ska orsakas administration och utredningskostnader för att regelbundet utvärdera marknadens villkor åt avfallsproducenten. Om avfallsproducenten erbjuds nya, skäliga villkor från marknadsaktörerna kan ju denne välja marknadsaktör och meddela detta till kommunen (som i sin tur bör informera tillsynsmyndigheten).

Frågan är också hur kommunen ska kunna inhämta uppgifter om huruvida bristande utbud av tjänster för att samla in och behandla avfallet föreligger, transportavstånden för att hantera avfallet blir orimligt långa, eller tjänsten att samla in och behandla avfallet erbjuds med oskäliga avtalsvillkor. De privata entreprenörer som tillhandahåller tjänsterna kommer säkerligen att hänvisa till sekretess och det är oklart vilka befogenheter kommunen har att kräva in anbudsunderlag från marknadsaktörerna för att bedöma om deras avtalsvillkor är oskäliga eller ej. Det är också oklart hur kommunen ska kunna göra ett ställningstagande avseende om förutsättningar finns för att tillgodose en begäran om att hantera avfall. Är avsikten att ett överklagningsbart beslut ska meddelas i varje enskilt fall?

Avfall Sverige frågar sig också vad som ska ligga till grund för den utvärdering som utredningen föreslår ska göras vart femte år angående huruvida avfallshanteringstjänsterna fortsatt ska erbjudas samt hur denna bedömning är tänkt att förhålla sig till de begäran om hämtning som kan komma löpande.

Avfall Sverige anser att vad som föreslås i 15 kap. 15 § andra stycket miljöbalken behöver revideras. I första hand anser Avfall Sverige att det ska regleras att kommunen får hämta avfall efter begäran, i enlighet med Avfall Sveriges tidigare till regeringen ingivna förslag (med tillägg för förbrukat matfett och förbrukat kontorspapper, se vidare 3.1 nedan):

XX § Kommunen får efter begäran av verksamhetsutövaren för sådan detaljhandel välja att åta sig ansvaret för verksamhetens kommunala avfall.

I *andra hand* anser Avfall Sverige att det som anges i angivna andra stycket bör utgå, med innebörden att det som regleras är att *"kommunen är dock ansvarig för avfallet om avfallsproducenten begär det"*. Det måste regleras en tidsfrist för verkställande av en sådan begäran. Kommunen beslutar normalt om sin avfallstaxa en gång per år. De är därför rimligt att det regleras att en begäran om kommunal hantering av avfallet ska göras till kommunen senast den 1 mars varje år eller en tidigare tidpunkt som kommunen och avfallsproducenten kommer överens om.

Det är inte rimligt att kommunen ska vara garant för marknadsmisslyckanden. Det är också viktigt att uppmärksamma att om en privat entreprenörs erbjudande skulle bedömas innebära "oskäliga avtalsvillkor" finns det inte någon garanti för att kommunens hantering av avfallet skulle ske mot en lägre avgift eftersom

kommunen måste förhålla sig till självkostnadsprincipen vid sitt uttag av avgifter. Den kapacitet som kommunen, genom förslaget, behöver hålla i beredskap innebär också att det inte finns någon garanti för att kommunens avgiftsuttag skulle bli lägre än om en entreprenör på marknaden tillhandahöll tjänsten.

2.2.4. Länsstyrelsen prövar begäran från yrkesmässig verksamhet som vill hantera avfall som produceras i verksamheten (avsnitt 5.4) s. 110:

- *Kommunen ska, på begäran, få besluta att någon annan än en yrkesmässig verksamhet får hantera avfall som kommunen ansvarar för, om det finns särskilda skäl och den som ska hantera avfallet kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* att det även fortsättningsvis är kommunen som ska pröva och besluta om eget omhändertagande av avfall från andra än yrkesmässiga verksamheter (vilket inkluderar hushåll). Det förklaras dock inte varför utredningen tar bort begreppet dispens (nuvarande 15 kap. 25 § miljöbalken). I motiveringen (s. 112) kallas det ett beslut om *undantag*, vilket i så fall borde framgå av bestämmelsen i syfte att få enhetliga formuleringar av sådana beslut.

- *Länsstyrelsen prövar begäran från yrkesmässig verksamhet som vill hantera det avfall som produceras i verksamheten som kommunen annars ansvarar för och som produceras i verksamheten, om avfallet behandlas på ett sätt som ger en materialåtervinning eller annan återvinning som är åtminstone likvärdig med den kommunala behandlingen. Ett beslut ska få avse avfallshantering i en kommun eller i flera kommuner inom ett län. Länsstyrelsen ska be berörda kommuner tillfälle att yttra sig innan beslut fattas.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* att utredningen föreslår att länsstyrelsen ska pröva nämnda *typer* av begäran. Detta skapar förutsättningar för en samordnad prövning inom respektive län. Det ger också länsstyrelsen en samlad bild av vilka verksamheter som har fått beslut om att själva hantera kommunalt avfall från sina verksamheter, på motsvarande sätt som länsstyrelsen har en samlad bild över vilka transportörer i länet som har tillstånd att transportera avfall yrkesmässigt. Lämpligen publiceras också motsvarande uppgifter om den tillstyrkta begäran på länsstyrelsens samlingssida¹. Det är viktigt att det upparbetas effektiva kanaler för vidareförmedling av begäranden som har beviljats till respektive kommun inom länet, så att kommunen kontinuerligt kan anpassa och planera sin hantering av avfall. Avfall Sverige anser dock att kravet på likvärdighet inte endast ska avse behandlingen av avfall utan all hantering som är förenad med dispensen (undantaget – se kommentar ovan).

¹ Se www.kontrolleraavfallstransportorer.se.

2.2.5. Fastighetsinnehavarens avfallshantering moderniseras (avsnitt 5.5) s. 112:

- *En definition av bioavfall ska införas i miljöbalken. En fastighetsinnehavare eller nyttjanderättsinnehavare ska få återvinna eller bortskaffa bioavfall på fastigheten, om det görs i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av 15 kap. miljöbalken.*

Kommentarer:

Avfall Sverige har *inte något att erinra* mot förslagen om bioavfall. I praktiken är det bioavfall i form av köks- och livsmedelsavfall samt trädgårds- eller parkavfall som framför allt kommer i fråga för eget omhändertagande av avfall på egen fastighet redan idag.

Dock anser Avfall Sverige att det även fortsättningsvis behöver finnas förutsättningar för att kompostera latrin på egen fastighet eftersom det är en viktig möjlighet för de fastighetsinnehavare som nyttjar latrinkärl och motsvarande typer av toalettlösningar. Av arbetsmiljöskäl har många kommuner upphört med fastighetsnära insamling av latrin utan verkställer i första hand sitt ansvar att hantera sådant avfall genom att hänvisa till insamling vid återvinningscentralerna i förekommande fall. Eftersom det är ett otympligt avfall att hantera är det dock nödvändigt att eget omhändertagande i form av kompostering även fortsättningsvis ska vara möjlig. När det gäller kompostering av latrin finns det förutsättningar för att pröva själva komposteringsanläggningen varför kommunen kan föreskriva om krav på ansökan för sådant eget omhändertagande i sina avfallsföreskrifter. En sådan ansökan utmynnar då i ett beslut.

Det är bra att förslaget om eget omhändertagande av bioavfall är begränsat till den egna fastigheten. Avfall Sverige vill här uppmärksamma den ökande användningen av torkmaskiner och liknande för livsmedelsavfall i detaljhandeln och restauranger. Torkningsmaskin ("box") säljs ofta felaktigt som "kompostmaskiner" med en rest som påstås kunna användas som jordförbättring, men ingen hygienisering eller nedbrytning av materialet förekommer. Torkningsresten behöver antingen efterkomposteras eller lämnas som avfall till kommunen (eller annan godkänd avfallsbehandlare) för att inte orsaka risk för skadedjur, smittspridning och andra olägenheter. "Matavfall" från storkök och restauranger och "före detta livsmedel" från butik innehåller i princip alltid animaliska ingredienser som honung, gelatin, mjölk och kött, vilket gör att regelverket om animaliska biprodukter (ABP) är tillämpligt på behandlingen och hur behandlingsresten får användas. Det gäller som huvudregel anmälningsplikt till Jordbruksverket om behandlingsresten ska användas som jordförbättring eller gödsel, med undantag för användning i eget bruk (egen trädgård). Vid avreglering av detaljhandelns avfall är det viktigt att ABP-tillsynen uppmärksammar saken. (Motsatsvis innehåller kaffe- och tesump inte något animaliskt innehåll och omfattas därför inte av ABP-reglerna och dess begränsningarna, eller riskerna med ABP. Sumpen från "tillverkningen" av kaffe/teet kan uppfylla rekvisiten på biprodukt i 15 kap. 1 § miljöbalken och utgör då inget avfall vid överlåtelse som jordförbättringsmedel.)

2.3. Förändringar i tillsynen på avfallsområdet (avsnitt 6) s. 113 ff:

- *Det ska förtydligas att Naturvårdsverket har hela tillsynsansvaret över att producenter, och i förekommande fall producentansvarsorganisationer och marknadsdrivna system, uppfyller sina skyldigheter enligt aktuella förordningar.*

Kommentarer:

Avfall Sverige, som noterar att Läkemiddelsverket har kvar kontrollen över producentansvaret för läkemedel (2 kap. 23 § miljötillsynsförordningen), *tillstyrker* förslaget. För att tillsynen ska fungera krävs fullgod finansiering med möjlighet att ta ut timavgifter (se yttrande avseende avsnitt 6.3).

Dessutom krävs samverkan med övriga miljöbalkens tillsynsmyndigheter. Dessa bör på motsvarande sätt som på marknadskontrollområdet, se 1 kap. 16 § miljötillsynsförordningen (2011:13), få en uttrycklig skyldighet att till Naturvårdsverket rapportera misstanke om överträdelse eller andra omständigheter som kan leda till tillsynsåtgärder enligt producentansvarsregleringen. Ett alternativ kan också vara att ge kommuner kontrollbefogenheter, med möjlighet att finansiera kontrollen och rapporteringen till Naturvårdsverket med avgifter, på motsvarande sätt som inom kontrollen över receptfria läkemedel.

- *Naturvårdsverket ska ha tillsynsansvar över samtliga rapporteringsskyldigheter på avfallsområdet: att samtliga uppgifter som ska rapporteras enligt avfallsförordningen, förordningen om deponering, förordningen 1013/2006 (avfallstransportförordningen), förordningen om utvinningsavfall och förordningar om producentansvar. Kontrollen ska avse tillförlitligheten av uppgifterna och att uppgifterna är fullständiga och korrekta.*

Kommentarer:

I förordningsförslaget anges att tillsynsansvaret ska omfatta rapporteringsskyldigheter. Här kan antas ingå skyldigheter som i förordningarna formulerats som skyldighet att "lämna uppgifter", "lämna information", "ge underlag", "underrätta" och rapportera/rapporteringsskyldighet, men det vore bra om detta förtydligades. Avfall Sverige förutsätter att anmälningsplikt inte utgör "rapporteringsplikt" och därför inte berörs av förslaget, även om det syftar till att ge behörig myndighet information om verksamheten eller åtgärden.

Vad gäller rapportering enligt förordningar om producentansvar tillstyrks förslaget, eftersom Naturvårdsverket har tillsynen över att de listade producentansvaren uppfylls.

Vad gäller ärenden om försenat uppgiftslämnande till Naturvårdsverkets avfallsregister, kan det vara lämpligt att Naturvårdsverket är tillsynsmyndighet och därmed handläggande och beslutande tillsynsmyndighet om miljöstraffavgift, se 11 kap. 8 b § förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter. Det är emellertid framför allt kommunala tillsynsmyndigheten eller länsstyrelsen, som i sin tillsyn över miljöfarliga verksamheter och andra avfallsproducenter samt över avfallstransporter, kan upptäcka en utebliven rapportering. För att tillsynen ska fungera krävs därför att övriga miljöbalkens tillsynsmyndigheter, även i detta avseende (se kommentar ovan) får en uttrycklig skyldighet att rapportera misstanke om överträdelse eller andra omständigheter som kan leda till tillsynsåtgärder av Naturvårdsverket. Om kommunala tillsynsmyndigheten eller länsstyrelsen inte har tillsynsansvaret och inte

heller rapporteringsskyldighet, kan deras rätt att finansiera handläggningen med avgifter och att kräva svar på frågor eller granska dokument och liknande på plats, komma att ifrågasättas. Komplettering eller justering bör därför ske av exempelvis rapporteringsbestämmelsen i 1 kap. 16 § miljötillsynsförordningen.

- *Kommunens generella ansvar att utöva tillsyn över avfallshanteringen tas bort i miljöbalken.*
- *Länsstyrelsen ska vara ensam tillsynsmyndighet över tillståndspliktiga verksamheter, handlare, mäklare, yrkesmässiga insamlare och avfallstransporter enligt avfallsförordningen.*

Kommentarer:

Om kommunens tillsynsansvar enligt 26 kap. 3 § miljöbalken tas bort, vilken har funktionen av en generell bestämmelse som säkerställer att det alltid finns en behörig myndighet att utöva tillsyn över avfallshantering, medför det risk att det i vissa fall inte finns någon som är behörig, och att tillsynsmyndigheternas behörighet ifrågasätts i långvariga domstolsprövningar. Den föreslagna preciseringen i miljötillsynsförordningen är mycket oklar och inte heltäckande, och borde i stället ange att den kommunala miljönämnden har tillsynen över avfallshanteringen i de fall någon annan myndighet inte har ett utpekat ansvar.

- *Länsstyrelsen ska ta över tillsynsansvaret över kommunens skyldigheter att sköta avfallshanteringen i kommunen*

Kommentarer:

Om förslaget innebär att länsstyrelsen ska ha tillsynen över hur kommunen utför sitt *uppdrag* att samla in och behandla avfall, så som idag regleras framför allt i 15 kap. 20 – 22 §§ miljöbalken, *tillstyrks* förslaget. Det är då att likna vid länsstyrelsens tillsyn för att säkerställa att kommunerna uppfyller sina skyldigheter enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Den närmare formuleringen *avstyrks* dock, eftersom den är högst oklar. Den skulle kunna tolkas som att länsstyrelsen har tillsynen över alla kommunens insamlings- och behandlingsanläggningar, även C- och U-verksamheter. Dessa ligger dock (och fortsätter att ligga enligt andra bestämmelser) på den kommunala tillsynsmyndigheten. Förslaget kan till och med tolkas som att länsstyrelsen får tillsynen över att *alla* kommunala verksamheter som producerar och hanterar avfall. Förslaget måste alltså omformuleras.

Om länsstyrelsen, i enlighet med promemorians förslag, får tillsynen över att kommunen uppfyller sina skyldigheter, skulle länsstyrelserna vara behjälpliga av att krav på kommunal avfallsplan finns kvar – motsvarande en plan för vattentjänster, som krävs av kommunerna enligt LAV. Däremot behöver denna alltså bara omfatta kommunens skyldigheter i fråga om avfall under kommunalt ansvar.

2.4. Förslagen om ökad återanvändning och materialåtervinning (avsnitt 8) s. 123 ff:

2.4.1. Insamlingssystem för återanvändning (avsnitt 8.1) s. 123:

- *Varje kommun ska tillhandahålla insamlingssystem för återanvändning av produkter från hushållen i kommunen i syfte att öka återanvändningen i Sverige.*

Kommentarer:

Förslaget *avstyrks*. Det är positivt att regeringen uppmärksammar kommunernas arbete med att minska avfallsmängderna genom att på olika sätt verka för återanvändning. I promemorian nämns två av Sveriges bäst fungerande återvinningscentraler, som bland annat avyttrar varor *som upphört att vara avfall genom att det förberetts för återanvändning*. Notera dock att ingen av dessa verksamheter skänker bort några produkter. Avfall Sverige menar att förslaget i sin nuvarande utformning riskerar att förstöra redan fungerande lösningar. Exempelvis fungerar verksamheter som Retuna i Eskilstuna mycket väl inom befintliga strukturer, där material avyttras genom avtal med specifika företag snarare än att skänkas bort. Att införa en skyldighet för kommuner att tillhandahålla återanvändbara produkter kostnadsfritt skulle skapa stora problem och kan få flera negativa konsekvenser. Kommuner har varken ansvar för att hantera produkter som inte klassas som avfall, enligt gällande lagstiftning, eller de resurser som krävs för att bygga upp ett system som inte är anpassat till kommunens nuvarande uppdrag.

Vidare menar Avfall Sverige att det redan finns lagstiftning som uppmanar avfallsinnehavare att erbjuda andra aktörer möjligheten att förbereda material för återanvändning (se 4 kap. 15 § gällande avfallsförordning), och majoriteten av kommuner har idag redan sådana samarbeten, bland annat genom att upplåta mark vid återvinningscentraler till ideella aktörer som tar emot produkter som gåva, i stället för att det lämnas till kommunen som avfall. Ett kommunalt system för insamling och kostnadsfritt bortskänkande riskerar därför att konkurrera ut välfungerande kommersiella och ideella verksamheter som arbetar med secondhand och återanvändning. Dessutom anser Avfall Sverige att det är problematiskt att införa insamlingssystem som kräver omfattande utrymme och hantering, särskilt då många kommuners återvinningscentraler redan lider av platsbrist. Sådana miljöer är dessutom ofta utomhus, vilket inte är lämpligt för att bevara värdet och användbarheten hos återanvändbara produkter.

Grundproblemet är inte bristen på insamlingsmöjligheter utan att många konsumenter föredrar att köpa nya produkter istället för begagnade. Återanvändningen i Sverige skulle gynnas mer av att utveckla en starkare marknad och nya konsumtionsvanor snarare än att fokusera på kommunal insamling. Att lämna in föremål för återbruk är redan idag enkelt och kostnadsfritt hos ideella secondhandaktörer, ofta centrala sådana, men ökade möjligheter till insamling riskerar istället att driva på överkonsumtion genom att ge konsumenter en ursäkt att köpa nytt. Därför ser Avfall Sverige det som avgörande att inkludera producenter i arbetet för ökad återanvändning, särskilt med kommande ekodesignkrav, som förväntas leda till att producenter själva tar tillbaka sina produkter. Kommunerna kan istället fokusera på att stödja ideella och privata aktörer, till exempel genom att upplåta mark eller skapa bytesbodas.

Avfall Sverige menar att återanvändning av produkter inte ligger i kommunens ansvar som avfallshanterare. Det som lämnas till kommunen bör betraktas som avfall och den kontroll kommunen gör, innan avfallet kan återställas till marknaden för återanvändning, utgöra en återvinning och rapporteras som en sådan

Exempel på lösningar när kommunerna underlättar för andra aktörer att byta produkter, är bytesbodas som medföljer en beställd container för grovavfall så att de boende kan byta saker med varandra. Den som ansvarar för boden är fastighetsägaren själv. Det som finns kvar i boden när den hämtas av kommunen hanteras som avfall och är ofta lämpligt att kommunen därefter återvinner genom förberedelse för återanvändning.

Ett mycket vanligt exempel som också nämns i konsekvensutredningen (s. 186) handlar om när kommunen upplåter mark på återvinningscentralerna till ideella aktörer, som i container eller lokal tar emot återbrukbara gåvor så att dessa inte lämnas in till kommunen och återvinningscentralen som avfall. Gåvorna tillhör då aktören – inte kommunen – och besökare får inte ta med sig saker som andra lämnat, eftersom återförsäljningen finansierar insamlingen.

Ett annat exempel på hur kommuner arbetar är stationära eller mobila bemannade insamlingar (mobil ÅVC) där kommunen kontrollerar på plats det avfall som lämnats in och förbereder på det sättet för återanvändning sådant om är lämpligt att använda igen, så att det upphör att vara avfall och besökare kan ta med det hem gratis. Misstänkt stöldgods eller föremål som kan vara farliga eller olämpliga att använda igen, eller som kräver särskild kontroll, läggs undan för senare bedömning av behandlingsmetod. Om det är kommunen som tar emot återanvändbart gods, sker vanligen kontroll och sortering av personal, vilket alltså utgör den kontroll som sker i återvinningsprocessen ”förberedelse för återanvändning” av avfall. Genom kontrollen upphör avfallet att vara avfall och kan överlåtas. I sista stycket s. 125 anges att det kan finnas skäl att personal granskar de inlämnade ”produkterna” för att avgöra om de är lämpliga att återanvända, tillåtna på marknaden och inte stöldgods eller likande – det vill säga det som görs när kommunen förbereder *avfall* för återanvändning.

- *Kommunen ska ge privatpersoner, företag och sammanslutningar tillfälle att kostnadsfritt hämta återanvändbara produkter på en plats som kommunen anvisar. Produkter som inte hämtas av någon inom den tid som kommunen bestämmer ska hanteras som avfall av kommunen.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker med bestämdhet* som en följd av avstyrkandet här ovan även detta förslag. Utöver vad vi anför ovan, kan läggas till att det finns erfarenhet av att sådana initiativ skapat mycket olämpliga situationer med riskfylld arbetsmiljö. Det har också rapporterats om misstänkt ”tvätt” av stöldgods, genom att de lämnas till kommunen och hämtas igen. Föremål som är fina nog att återanvända har ett värde i sig, vilket undermineras genom utredningens förslag. Dessutom blir det inte ”kostnadsfritt” eftersom kommunen behöver finansiera verksamheten, som sannolikt kommer att kräva omfattande utrymme, förpackningsmaterial och personal. Om produkter måste ges bort gratis, vilket innebär att produkter med högst värde hämtas först, kommer det utan tvekan att leda till en högre avfallstaxa, eftersom bestämmelsen *tvningar* kommunen att ge bort saker som har ett värde i stället för att avyttrandet finansierar kommunens verksamhet. Även de invånare som inte väljer att plocka material kommer alltså att behöva betala för det. Utöver en ökad kostnad för kommunerna kommer det även medföra en negativ och osund konkurrens för både ideella och kommersiella second hand-aktörer.

- *Kommunen ska få meddela föreskrifter om hur utrymmen, behållare och andra anordningar för insamling för återanvändning ska vara utformade och skötas.*

Kommentarer:

I enlighet med Avfall Sveriges avstyrkanden här ovan blir inte detta förslag relevant.

2.4.2. Utsortering av avfall (avsnitt 8.2) s. 126:

- *Det ska införas krav på utsortering av grovavfall och avfall som består av papper, plast, glas och metall och som inte samtidigt är förpackningsavfall eller bygg- och rivningsavfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker delvis förslaget*. Avfall Sverige anser dock att det är orimligt att sortera ut annat sådant avfall som inte är grovavfall, åtminstone behöver det få lämnas med grovavfall av samma fraktion. Det behöver också tillföras en rimlighetsavvägning samt lämpliga undantag till kravet. Så som förslaget är utformat innebär att varje liten plast-, metall- glas- och pappersbit måste källsorteras. I stället för att införa ytterligare krav borde tillses att nu gällande sorteringsregler följs (jämför med exempelvis Mark- och miljööverdomstolens dom 2023-02-17, mål nr M 15289–21 m.fl., om bristande utsortering av förpackningar i restaurangverksamhet).

Att i stället för att säkerställa regelefterlevnad, införa ytterligare sorteringskrav utan någon konsekvensbedömning som visar att detta kan införas i praktiken, kan allvarligt minska allmänhetens förtroende för lagkrav, lagstiftare och myndigheter. Det är till exempel varken rimligt eller lämpligt att till exempel använda tandstickor och avfallspåsar av plast ska behöva sorteras ut från restavfallet när den lämpligaste behandlingsmetoden för dem är energiåtervinning. Det är inte heller rimligt att hushåll och verksamheter ska tvingas att ta sådant avfall till återvinningscentralen, lika lite som det är rimligt utan närmare utredning, konsekvensbeskrivning och genomförandetid att kommunerna ska införa fyra olika fraktioner för fastighetsnära hämtning för hushåll som inte kan ta dessa fraktioner till återvinningscentralen.

När det gäller fraktioner av papper, plast, glas och metall som inte samtidigt är förpackningsavfall eller bygg- och rivningsavfall och som inte heller utgör grovavfall är det i stället lämpligt att överväga om sådana fraktioner kan samlas in i materialströmmar tillsammans med förpackningsavfall. Avfall Sverige uppmanar därför regeringen att tillsätta en utredning för att utreda förutsättningen för insamling av sådana fraktioner i materialströmmar. I väntan på ställningstaganden till en sådan utredning är det lämpligt att det regleras att sådana nämnda fraktioner får lämnas tillsammans med motsvarande fraktioner som utgör grovavfall där sådant avfall samlas in.

Utsorteringen av papper, plast, glas och metall bör framför allt avse sådant avfall som samtidigt utgör grovavfall och som därmed lämpligtvis samlas in vid kommunernas återvinningscentraler (när det gäller sådant avfall som utgör kommunalt avfall).

Avfall Sverige noterar att förslaget till 3 kap. 17 § avfallsförordningen delvis verkar upprepa vad som föreslås i 3 kap. 2 § avfallsförordningen.

- *Restavfallet ska hållas skilt från annat avfall. Det ska införas nya definitioner av vad som avses med grovavfall respektive restavfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* den föreslagna definitionen av grovavfall. En tidigare gällande definition av grovavfall har varit följande: *hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl*². Det viktiga med definitionen är att den förutom egenskapen ”skrymmande” även innehåller egenskapen ”tungt” samt även en öppning för andra egenskaper utifrån en lämplighetsbedömning. Det viktiga är att en separat utsortering sker av de fraktioner som ska sorteras ut separat, men det måste finnas en större flexibilitet avseende vad som kan definieras/inte definieras som grovavfall. Kommunerna har kunnat ta fasta på definitionen i regleringen av sorteringsanvisningar till avfallsföreskrifterna och genom att tillämpa definitionen i avfallsföreskrifterna styra bort avfall som inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl från den typen av insamling. Att endast hänföra definitionen av grovavfall till egenskapen ”skrymmande” blir för snävt.

När det gäller grovavfall uttalar utredningen att kommunen idag med stöd av avfallsföreskrifterna kan reglera att grovavfall ska sorteras ut och hållas skilt från annat avfall. Så görs ju också redan idag av kommunerna generellt och Avfall Sverige bedömer inte att ett sådant krav får några egentliga konsekvenser för kommunerna. Till följd av att det inte är lämpligt att lämna grovavfall i behållare och andra anordningar i en fastighetsnära insamling eller annan sådan typ av insamling (gemensamma insamlingsplatser eller överenskomna eller anvisade platser) reglerar kommunerna sedan många år tillbaka särskilda sorteringskrav för grovavfall.

Avfall Sverige *tillstyrker* den föreslagna definitionen av restavfall, dock att den skulle kunna förenklas (*”Avfall som återstår efter att...”*). Observera att dess formulering innebär att den omfattar restfraktionen som återstår av alla typer av avfall, även bygg- och rivningsavfall och verksamhetsavfall, efter separat utsortering av det som ska samlas in separat.

- *Utsorteringskravet för brännbart avfall ska upphävas.*

Kommentarer:

Enligt förslaget flyttas definitionen brännbart avfall i deponeringsförordningen, och förbudet att deponera sådant avfall ska kvarstå (avsnitt 8.13). Avfall Sverige är därför *tveksam* till att upphäva utsorteringskravet eftersom brännbart avfall behöver sorteras ut före deponering. Avfall Sverige är dock positivt till att

² NFS 2004:4 i sin grundversion.

definitionerna grovavfall och restavfall föreslås ersätta definitionen av brännbart avfall i avfallsförordningen.

- *Yrkesmässiga verksamheter som producerar förbrukat matfett ska sortera ut det och förvara det skilt från annat avfall.*
- *Yrkesmässiga verksamheter som producerar förbrukat kontorspapper ska sortera ut det och förvara det skilt från annat avfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget eftersom en sådan reglering krävs som en följd av förslaget om avreglering av kommunens ansvar för sådant avfall. Avfall Sverige anser dock att om kommunen ska ha andrahandsberedskap, bör dessa fraktioner få samlas in tillsammans med spillfett från hushåll respektive med returpapperet eller annan pappersfraktion.

- *Det ska förtydligas vilket avfall som ska samlas in separat i syfte att avfallet ska förberedas för återanvändning eller materialåtervinning och vilket avfall som ska samlas in separat för annan hantering.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget. Det måste vara avfallsinnehavaren som har mandat att avgöra hur avfallet ska hanteras med utgångspunkt i resurshushållningsprincipen och avfallshierarkin och med beaktande av om det finns särskilda krav eller begränsningar för hur avfallet får eller ska behandlas.

- *Kommunens möjlighet att meddela föreskrifter om att ätligt fett och ätlig olja får samlas in tillsammans med restavfallet ska införas i avfallsförordningen.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget att flytta bemyndigandet i Naturvårdsverkets föreskrift om bioavfall till avfallsförordningen och där bemyndiga kommunen direkt. Avfall Sverige anser dock även att fett från verksamheter ska kunna samlas in tillsammans med spillfett från hushåll, när det lämnas till kommunen, alternativt få läggas med verksamhetens livsmedels- och köksavfall när det är lämpligt (särskilt fast fettavfall hos småföretag).

2.4.3. Fastighetsnära insamling (avsnitt 8.3) s. 130:

- *Fastighetsnära insamling ska definieras i avfallsförordningen. Definitionen av fastighetsnära insamling i förpackningsförordningen ska tas bort.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* att regeringen föreslår en enhetlig definition av fastighetsnära insamling för annat restavfall än grovavfall, köks- och livsmedelsavfall och förpackningsavfall. En gemensam definition ger förutsättningar för samordning av insamlingen av restavfall, köks- och livsmedelsavfall och förpackningsavfall, som utgångspunkt.

- *Befintliga krav på fastighetsnära insamling av avfall ska kompletteras med krav på insamling av restavfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* att befintliga krav på fastighetsnära insamling av avfall kompletteras med krav på insamling av restavfall. I praktiken ser dock Avfall Sverige att ett sådant krav innebär små förändringar i praktiken. I praktiken samlas restavfall, som huvudregel, redan in fastighetsnära även om det inte finns några formella krav på det. Att en fastighetsnära insamling av restavfall tillhandahålls generellt har sin grund i kommunens generella skyldighet att säkerställa att avfall borttransporteras när det behövs av miljö- och hälsoskyddsskäl (jfr. 15 kap. 20 a § miljöbalken) och en fastighetsnära insamling säkerställer då bäst att kommunen kan säkerställa att avfallet tas om hand.

- *Kommunen ska få samla in även övrigt avfall fastighetsnära.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget, som innebär ett förtydligande av gällande rätt och praxis. Avfall som inte har krav på att samlas in fastighetsnära samlas in fastighetsnära i många kommuner sedan lång tid tillbaka. Det handlar till exempel om att många kommuner erbjuder fastighetsnära insamling av trädgårdsavfall, batterier, smått elavfall, farligt avfall och grovavfall genom olika typer av abonnemang. Men förslaget till förtydligande är viktigt för att tydliggöra att fastighetsnära insamling är möjlig även för avfallsfraktioner där det inte finns krav på sådan insamling.

- *Kommunen ska i föreskrifter få bestämma om den ätliga oljan och det ätliga fettet ska samlas in fastighetsnära eller inte.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget. Det är lämpligt att den enskilda kommunen själv har rådighet över hur sådant avfall ska samlas in.

2.4.4. Enhetliga krav på och undantag från fastighetsnära insamling (avsnitt 8.4) s. 132:

- *Kommunen ska få göra undantag från kravet på fastighetsnära insamling i de delar av en kommun som är glest befolkade eller där det finns isolerade fastigheter. Undantag ska få göras genom en överenskommelse eller genom att kommunen fattar beslut om att anvisa en upphämningsplats.*

Kommentar:

Avfall Sverige välkomnar att utredningen föreslår en möjlighet till undantag från fastighetsnära insamling när det gäller glest befolkade områden av en kommun eller från isolerade fastigheter. Förslaget skapar förutsättningar för att kunna säkerställa separat insamling av restavfall, köks- och livsmedelsavfall och förpackningsavfall men med en annan typ av insamling än fastighetsnära insamling inom ramen för de förutsättningar som föreslås. Det ger förutsättningar för en viss flexibilitet för kommunerna. Det innebär att kommunerna kan verkställa kravet på separat insamling av restavfall, köks- och livsmedelsavfall och

förpackningsavfall på annat sätt än genom fastighetsnära insamling och med andra typer av insamlingssystem när det gäller glest befolkade områden samt isolerade fastigheter. Avfall Sverige utgår från att med glest befolkade områden avses även landsbygd. Landsbygd kan, precis som glest befolkade områden, ha andra förutsättningar för hämtning av avfall än tätorter. Det är därför viktigt att en undantagsmöjlighet även innefattar möjligheten till undantag från kravet på fastighetsnära insamling i landsbygdsområden.

Vidare konstaterar utredningen att undantagsgrunden skapar förutsättningar för insamling på fastlandet för fastigheter på öar, vilket också välkomnas av Avfall Sverige.

Som utredningen konstaterar innebär förslaget om undantag i praktiken också lättnader för insamlingen av förpackningsavfallet och för restavfallet där dessa undantag inte finns i dag genom att insamlingen kan samlokaliseras när förutsättningar för undantag föreligger.

Avfall Sverige konstaterar att utredningens förslag om en definition av fastighetsnära insamling med innebörden 400 meter från en fastighet innebär en utvidgning av begreppet jämfört med vad som gäller idag. Avfall Sverige konstaterar samtidigt att det kan föreligga situationer då det inte går att ordna insamling inom 400 meter från en fastighet, men att fastigheten samtidigt inte ligger i ett glest befolkat område eller är isolerad. I den situationen skulle det inte vara möjligt att verkställa fastighetsnära insamling med utgångspunkt i förslaget till definition eller tillämpa föreslagna undantag. Därför behöver definitionen av fastighetsnära insamling samt föreslagna undantag justeras.

Det är viktigt att de krav som regleras på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall samt borttransport av avfall med utgångspunkt i reglerade undantag överensstämmer med producenternas finansiella ansvar och den ersättning som producenterna ska erlägga till kommunerna.

Det är angeläget att det kontinuerligt görs regelbundna översyner av ersättningsnivån och att ersättningssystemet funktionalitet utvärderas samt att det är angeläget att ersättningen fortsätter att hanteras genom en lagreglerad ersättningsmodell där ersättningen fördelas från producenter till kommuner via myndighet. Det är också viktigt att det är Naturvårdsverket som har ansvar för att driva arbetet med ersättningsmodellen i nära dialog med samtliga aktörer.

- *Av ett beslut om att anvisa en plats ska det framgå vilken plats avfallet ska samlas in från och om platsen är enskild eller gemensam för flera fastigheter.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget. Insamling vid överenskomna platser eller vid genom beslut anvisade platser är en ordning som tillämpas av kommunerna sedan tidigare.

2.4.5. Insamling av annat avfall som kommunen ansvarar för (avsnitt 8.5) s. 133:

- *För det avfall som inte samlas in fastighetsnära ska kommunen inrätta system som 1. underlättar för hushåll och andra innehavare att lämna ifrån sig avfallet, och*

2. innebär att avfallet samlas in separat och hanteras på ett sätt som säkerställer att det kan behandlas i enlighet med avfallshierarkin.

- Kommunens system för insamling av avfall ska dimensioneras utifrån antalet kommuninvånare och det avfall som produceras. Insamlingssystemet får dock inte begränsas enbart på grund av låg befolkningstäthet.
- Servicegraden ska kunna dimensioneras genom stationära eller regelbundet återkommande temporära mottagningsplatser där hushåll och andra kan lämna avfallet för en separat insamling.

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget. Det är lämpligt att den enskilda kommunen själv har rådighet över hur sådant avfall ska samlas in. En ordning med stationära samt temporära insamlingsplatser (till exempel mobil insamling av farligt avfall och grovavfall eller kampanjhämtning med viss regelbundenhet) ligger i linje med hur insamlingen sker idag. Landets cirka 600 återvinningscentraler utgör en viktig del i källsorteringen av grovavfall och farligt avfall i många fraktioner, förpackningsavfall och returpapper (och i tillägg till det den fastighetsnära insamling som finns för dessa fraktioner).

2.4.6. Dispens från krav på utsortering och separat insamling (avsnitt 8.6) s. 135:

- Naturvårdsverket ska under vissa förutsättningar få ge dispens till den som är ansvarig för att se till att utsortering och separat insamling sker, förutom för bygg- och rivningsavfall. Ett beslut om dispens ska gälla för en eller flera typer av avfall och för en viss tid. Vid en prövning av en dispens ska också beaktas god praxis för separat insamling av avfall och annan utveckling inom avfallshanteringen.

Kommentarer:

Avfall Sverige *välkomnar* ambitionen om att tydliggöra Naturvårdsverkets roll när det gäller att pröva dispenser angående separat utsortering av avfall och insamling av avfall. Men Avfall Sverige ställer sig frågande till om Naturvårdsverket har möjlighet att ta ställning till enskilda dispensansökningar utan att ha kännedom om de lokala förhållandena. Avfall Sverige anser att det är lämpligt att reglera att tillsynsmyndigheten alltid ska höras av Naturvårdsverket. Tillsynsmyndigheter som behöver höras kan vara:

- Länsstyrelsen, enligt förslaget att länsstyrelsen ska utöva tillsynen över hur kommunen uppfyller sitt avfallsansvar enligt 15 kap. miljöbalken (nu gällande 15 kap. 20–24 §§ miljöbalken samt föreskrifter meddelade med stöd av bestämmelserna),
- Länsstyrelsen, om sökanden är en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet som exempelvis söker dispens från visst utsorteringskrav,
- den lokala miljötillsynsmyndigheten, om sökanden är någon annan.

2.4.7. Bygg- och rivningsavfall (avsnitt 8.7) s. 136

- Undantag från kravet att sortera ut bygg- och rivningsavfall ska gälla om det avfallet utgörs av konstruktioner eller är förorenade och ska tas in i avfallsförordningen.
- En kommun ska få ge dispens från kravet på utsortering och separat insamling av bygg- och rivningsavfall. En dispens ska kunna medges om något av villkoren för undantag från separat insamling är uppfyllda. Beslutet ska gälla för viss tid.

- Vid en prövning av en dispens ska också beaktas god praxis för separat insamling av avfall och annan utveckling inom avfallshanteringen.
- Kommunen ska underrätta Naturvårdsverket om dispenser som har fått laga kraft.

Kommentarer:

Avfall Sverige har *inte något att erinra* mot förslaget i sig. Däremot behöver det följas upp att undantaget för konstruktioner inte innebär att för stora flöden av avfall inte går till förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning. Rimliga och lämpliga krav behöver också ställas i bygglagstiftningen för att förlänga byggnaders och anläggningars livslängd genom krav på underhåll/byggnadsvård, krav på bevarande av byggnader och anläggningar, undvikande av onödiga rivningar, samt att byggnation så långt som möjligt sker så att det som byggs kan demonteras så långt som möjligt vid ombyggnation och rivning. Det är även viktigt att bevaka frågan om konstruktioner inom ramen för regleringen om ekodesign. Avfall Sverige anser att det bör regleras att konstruktioner ska *återanvändas* när så är lämpligt och möjligt.

Motsvarande är viktigt när det gäller avfall som är förorenade och då med utgångspunkt att så långt som möjligt, inom ramen för byggnationen, undvika att använda farliga ämnen som vid ombyggnation och rivning kommer att genereras i form av farligt avfall. Om begreppet "förorenade" ska användas behöver det också specificeras vad som avses med begreppet. Det är viktigt att inte onödiga rivningar sker och att inte återanvändbara byggprodukter kasseras endast på grund av låga halter "föroreningar" som inte innebär några miljö- och hälsorisker vid fortsatt användning i byggnaden eller anläggningen.

2.4.8. Undantag från krav på att skilja förpackningar från sitt innehåll (avsnitt 8.8) s. 137:

- *Kravet på att den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen skiljs från innehållet ska inte gälla förpackningar med smittförande avfall eller om det finns ett beslut om förverkande eller förstörande som har meddelats av brottsbekämpande myndighet eller domstol.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *välkomnar* att generella undantag anges i förordningen. Avfall Sverige *tillstyrker* undantaget för avfall som omfattas av brottsbekämpande domstols eller myndighets förverkande- eller förstörandebeslut. Avfall Sverige förutsätter att de brottsbekämpande myndigheterna i rimlig mån ändå följer avfallshierarkin. Observera att tillsynsmyndigheter på miljöbalkens och livsmedelslagens områden inte är brottsbekämpande, inte heller med anledning av att de har en anmälningsplikt vid misstanke om brott.

Avfall Sverige *tillstyrker* att det görs ett undantag även för förpackat avfall, där förpackningen enligt annan lagstiftning behöver transporteras eller destrueras tillsammans med eller på samma sätt som innehållet. Så är fallet med ABP klass 1 eller 2 enligt regelverket om animaliska biprodukter (se nedan) och sannolikt gäller det även för riskavfall i sjukvården. Avfall som är farligt gods utan att vara farligt avfall, bör omfattas av samma undantag som farligt avfall.

Avfall Sverige *avstyrker* dock förslagets närmare utformning eftersom det är högst oklart vad som avses med "smittförande" som inte är farligt avfall. Risken är att det tolkas alltför vidsträckt så att minskningen av

avskiljandet av mängden avfall i detaljhandeln avstannar. Avfall som är smittförande till den grad att det är farligt avfall, är redan undantaget från avskiljandekravet.

Dagligvaruhandelns förpackningar som innehållit livsmedel med animaliska ingredienser t.ex. honung, kakmix med ägg och/eller mjölk, gelatin, gräddde, etc. kallas *före detta livsmedel* och är nästan alltid klass 3 enligt ABP-förordningen 1069/2009/EG. Förpackningarna får, även om de innehåller rester av livsmedlen, ”hanteras enligt avfallslagstiftningen” - det vill säga är undantagna ABP-regelverkets krav. Detta kan utläsas av bland annat förordningen 1069/2009/EG och 30 § Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2014:43). Sådant förpackat avfall ska inte anses vara ”smittförande”. För ABP-avfall som utgörs av kategori 1- eller 2-material, ska förpackningen förbrännas enligt samma villkor som innehållet. För detta avfall behövs alltså undantag från avskiljandekravet.

Avfall Sverige välkomnar i övrigt att nuvarande utformning av undantaget från kravet på att skilja förpackningar från sitt innehåll när det gäller förpackningar med läkemedelsavfall eller farligt avfall bibehålls. Även förpackningar med farligt avfall ska undantas från kravet på avskiljande endast om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet (se nuvarande 3 kap. 4 a § andra stycket avfallsförordningen jämfört med föreslagna 3 kap. 9 § avfallsförordningen).

- *Naturvårdsverkets möjlighet att meddela föreskrifter om undantag tas bort.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget. Tvärtom är det nödvändigt att Naturvårdsverket har ett bemyndigande att meddela generella föreskrifter från kravet skiljande av förpackningar från sitt innehåll. Ett relevant undantag är till exempel mjöl- och sockerförpackningar i papper där det inte finns något skäl att skilja förpackningarna från sitt innehåll eftersom innehållet kan hanteras tillsammans med förpackningarna vid biologisk återvinning av avfallet genom rötning.

- *Kommunen ska få ge dispens från kravet på att förpackningen skiljs från innehållet, om*
 - 1. det inte är tekniskt genomförbart med hänsyn till god praxis för avfallsinsamling, eller*
 - 2. det inte leder till det bästa miljömässiga resultatet att skilja förpackningen från dess innehåll mot bakgrund av den sammanlagda miljöpåverkan från hanteringen av de aktuella avfallsströmmarna.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget att ändra prövningsmyndighet för dispens från avskiljandekravet från tillsynsmyndigheten till kommunen. Även länsstyrelsen och Försvarsinspektören kan vara tillsynsmyndighet över den verksamhet som ansöker om dispens från avskiljandekravet. Det kan nämligen röra sig om en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet eller Försvarsmaktens verksamhet. Om avfallet inte ens är kommunalt ansvar, finns inte någon anledning att prövningen ska göras av kommunen.

- *En ansökan om dispens ska innehålla en plan som beskriver på vilket sätt verksamheten avser att vidta åtgärder för att förebygga uppkomsten av detta avfall och den tid som*

krävs för att ta fram nödvändiga tekniska lösningar.

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget, som är mycket bra.

2.4.9. Krav på ytterligare sortering för att möjliggöra materialåtervinning (avsnitt 8.9) s. 139:

- *Den som är ansvarig för att avfallet blir fullständigt behandlat ska se till att det insamlade avfallet sorteras ytterligare om det behövs för att möjliggöra materialåtervinning och för att utifrån avfallets egenskaper uppnå en hög kvalitet på det återvunna materialet. Ytterligare sortering ska också krävas om det behövs för att nå materialåtervinningsmålen.*

Kommentarer:

Avfall Sverige delar synen på att det är viktigt att öka andelen avfall som materialåtervinns, men *avstyrker* förslaget så som det är utformat. Avfall Sverige anser att kravet är för långtgående och att det kräver en rimlighetsavvägning. Det behövs också en djupare konsekvensutredning av vad kravet skulle innebära i praktiken.

Avfall Sverige anser *inte* att det är rimligt med ett generellt krav på att allt avfall ska sorteras ytterligare utan att sådana åtgärder bör få ske på frivillig grund när så är befogat i syfte att möjliggöra ytterligare materialåtervinning.

Utredningen anger att inte det är praktiskt möjligt att kräva att privatpersoner och verksamhetsutövare sorterar avfall i tillräckligt många delar dels för att detta blir alltför komplicerat och kräver hög kunskapsnivå om avfallets innehåll, dels för att det ofta saknas utrymme för de behållare som i sådant fall skulle vara nödvändiga.

Avfall Sverige anser att ju mer avfallet kan sorteras ut nära källan desto bättre blir förutsättningarna för högkvalitativ materialåtervinning av avfallet. Av den anledningen kan inte ytterligare sortering av avfall ersätta utsortering vid källan, men däremot utgöra ett komplement.

Avfall Sverige anser för övrigt att det är viktigt att regeringen går vidare med en utredning med utgångspunkt i Energimyndighetens förslag om ett plastansvar som kan finansiera CCS/CCU³ samt att detta plastansvar kompletteras med att det ska även kunna finansiera ytterligare sortering av avfall när det är nödvändigt.

- *I förpackningsförordningen ska en upplysning införas om att krav på ytterligare sortering även gäller för förpackningsavfallet.*

³ Energimyndighetens rapport 2023:26, KN2024/00755.

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget. Kommunen har ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll och de samlokaliserade verksamheter som har anmält att de vill ha kommunal insamling. Kommunen har i verkställandet av det ansvaret rådighet över att i insamlingen säkerställa en så god kvalitet som möjligt genom åtgärder som kommunen kan vidta inom ramen för denna rådighet. Men eftersom producenterna är ansvariga för att behandla insamlat förpackningsavfall är det viktigt att producenterna vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att sortera insamlat förpackningsavfall ytterligare i syfte att säkerställa en så hög grad av materialåtervinning som möjligt.

2.4.10. Mer förpackningsavfall från restavfallet ska materialåtervinnas (avsnitt 8.10) s. 142:

- *Verksamheter som har avfall som till övervägande del består av förpackningsavfall som har producerats i samband med yrkesmässig sortering av restavfall, ska lämna avfallet till de kostnadsfria mottagningsplatser som tillhandahålls av en producentansvarsorganisation. Innan överlämningen ska sådant avfall som inte utgör förpackningsavfall separeras från förpackningsavfallet av verksamhetsutövaren, om det kan göras utan orimliga ekonomiska konsekvenser.*
- *Den som driver mottagningsplatserna ska vara skyldig att utan kostnad och utan begränsningar i avfallsmängder ta emot verksameters avfall som till övervägande del består av förpackningsavfall och som har producerats i samband med yrkesmässig sortering av restavfall.*

Kommentarer:

Det är bra att regeringen vill förtydliga att producentansvarsorganisationen är skyldig att ta emot det utsorterade förpackningsavfallet som uppstått i en verksamhet, även när det uppstår vid en ytterligare sortering av restavfall. Avfall Sverige vill poängtera att denna möjlighet dock redan följer av regleringen i gällande förpackningsförordning (se 3 kap. 4 c § avfallsförordningen [2020:614]), som anger var verksamheter ska lämna sitt förpackningsavfall. När det gäller den av utredningen föreslagna ordningen att verksamheter som har avfall som till övervägande del består av förpackningsavfall som har producerats i samband med yrkesmässig sortering av restavfall ska lämna avfallet till de kostnadsfria mottagningsplatser som tillhandahålls av en producentansvarsorganisation, *ser Avfall Sverige att detta innebär en begränsning av vilka alternativ som finns idag*. Eftersom ytterligare sortering av restavfall är att anse som en verksamhet, får förpackningsavfall från sådan verksamhet lämnas till producenterna i enlighet med den nämnda, nu gällande, bestämmelsen. Det finns inte några skäl att begränsa överlämnandet av eftersorterat förpackningsavfall till endast producentansvarsorganisationens mottagningsplats. Förpackningsavfallet måste också kunna få lämnas till marknadsdrivna system för återanvändning eller återvinning eller retursystem. Begränsningen är inte motiverad och sannolikt inte avsedd. Den kan få negativa följder för återvinning och fungerande retursystem samt för konkurrensen. Det är inte motiverat att hindra verksamheterna att lämna det uppkomna förpackningsavfallet till sådana system, när avfallet uppfyller de krav som ställs där. Föreslagna 4 kap. 4 § avfallsförordningen behöver därför hänvisa till föreslagna 3 kap. 12 § avfallsförordningen. Avfall Sverige förordar att det görs en förtydligande hänvisning dit.

Avfall Sverige *argumenterar även för* att det förpackningsavfall som sorteras ut genom ytterligare sortering av restavfall och som överlämnas till producenterna ska ersättas av producenterna genom någon form av

ersättning. Eftersom det innebär att ytterligare förpackningsavfall kan sorteras ut och gå till materialåtervinning är det också rimligt att de aktörer som utför sådan förbehandling också får en ersättning. Producenterna har ju tagit ut en avgift även för det förpackningsavfall som inte har sorterats ut från restavfallet i den fastighetsnära insamlingen. Det är därför rimligt att ersättning allokeras till den som sorterar ut förpackningsavfall genom ytterligare sortering av restavfall. Det är inte rimligt att producenterna bara ska ersätta den utsortering som sker fastighetsnära och vid lättillgängliga insamlingsplatser eftersom förbehandlingen bidrar till att uppnå materialåtervinningsmålen. Utan en skyldighet för producenterna att ersätta förbehandling minskar incitamenten för att sätta sådana förpackningar på marknaden som avfallslämnarna typiskt sett inte sorterar ut utan lämnar i restavfallet (tex. sammansatta förpackningar som är svåra att sortera eller förpackningar som är kladdiga).

När förpackningsavfall från ovan nämnd behandling kommer från hushåll (och samlokaliserade verksamheter) är det därför rimligt att ersättning utgår enligt Naturvårdsverkets föreskrifter för ersättning till kommunerna för insamling av förpackningsavfall. Avfall Sverige uppmanar regeringen att ge Naturvårdsverket i uppdrag att utreda en komplettering av ersättningsmodellen med en post för ersättning av sådant förpackningsavfall. Eftersom förpackningsavfallet inte har sorterats ut fastighetsnära eller på andra platser är det sannolikt rimligt att en sådan ersättning har en annan nivå än ordinarie tonersättning. Grundkravet ska förstås vara att sortera ut förpackningsavfallet fastighetsnära (för det förpackningsavfall som ska sorteras ut på det sättet) och den ytterligare sorteringen utgör ett komplement till den fastighetsnära insamlingen.

2.4.11. Val av behandlingsmetod (avsnitt 8.11) s. 144:

- *Avfallshierarkins prioriteringsordning för val av behandlingsmetod ska inte tillämpas om det finns särreglering om behandling på visst sätt för visst avfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget, men vill samtidigt poängtera vikten av att sådan särreglering inte riskerar att motverka syftet med avfallshierarkin och att det är viktigt att avfall generellt behandlas så högt upp i avfallshierarkin som möjligt.

2.4.12. Mottagningskriterier för avfalls- samt samförbränningsanläggningar (avsnitt 8.12) s. 145:

- *Den som har samlat in avfall separat ska vid överlämning av avfallet till en verksamhetsutövare som bedriver en avfallsförbränningsanläggning eller en samförbränningsanläggning se till att uppgifter lämnas om*
 - 1. hur avfallet producerats,*
 - 2. den sorteringsprocess eller annan förberedande behandling som avfallet genomgått, och*
 - 3. att avfallet får förbrännas.*
- *Innan avfall tas emot för förbränning ska verksamhetsutövaren för avfallsförbränningsanläggningen eller samförbränningsanläggningen kontrollera att de uppgifter som rör avfallet är korrekta. Kontrollen ska göras på det sätt som skäligen kan begäras.*

- För gränsöverskridande avfallstransporter ska avfallstransportförordningens krav gälla.
- Det ska införas en definition av uttrycket förberedande behandling.
- Regeringen eller den myndighet eller kommun som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om skyldighet att kontrollera avfall och avfallshantering.

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslagen, men anser också att de behöver kompletteras med en reglerad rimlighetsavvägning. Kraven måste utformas på det sättet att inte varje försändelse av avfall ska behöva kontrolleras utan att skyldigheterna att kontrollera uppgifter kan regleras i avtal mellan avfallslämnare och mottagande anläggning och att uppgifterna kan kontrolleras vid behov eller som stickprov.

Den utökade kontrollen kommer att öka avgifterna för energiåtervinning betydligt. Dokumentationskraven och ökade kostnader kan medföra ökad dumpning av avfall. Det kan därför antas att förutom ökat antal avvisade transporter för att de inte uppfyller kraven, kan fler avfallstransporter komma att vända i porten när de får besked om priset. Därför bör övervägas om det för avfallsförbränningsanläggningar ska införas motsvarande krav som på deponier (38 § NFS 2004:10), att om avfall inte tas emot ska verksamhetsutövaren för förbränningsanläggningen underrätta tillsynsmyndigheten om detta så snart som möjligt.

2.4.13. Ett förbud att deponera restavfall införs (avsnitt 8.13) s. 148:

- *Det ska vara förbjudet att deponera restavfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget. Det avfall som återstår när annat avfall sorterats ut för att samlas in separat och när brännbart avfall har sorterats ut, är just till stor del sådant avfall som vanligen deponeras eftersom det inte finns någon annan lämplig behandling. Det kan exempelvis handla om blandningar av krossat glas, keramik och porslin, eller isoleringsmaterial som inte kan återvinnas, jordmassor när växtlighet sorterats bort eller massor med rester av invasiva arter, sammansatta byggmaterial som inte kan separeras eller återanvändas. Den icke brännbara sorteringsresten från sortering av blandat avfall är idag en deponifraktion, då man inte kan göra något annat med det. Detta deponeringsförbud komplicerar lagstiftningen och behövs inte heller mot bakgrund av de nya utsorterings- och eftersorteringskrav som införs i övrigt.

Promemorian hänvisar till det generella undantaget från deponeringsförbudet, för ”avfall som har producerats *vid behandling av separat insamlat avfall*, inbegripet sådan beredning före behandling som avses i R 12 i bilaga 1 till avfallsförordningen (2020:614), om deponering är den lämpligaste behandlingen. Det är svårt att se om ovanstående avfall ryms inom ordalydelsen av undantaget som förutsätter att avfallet uppstått vid *eftersortering* eller annan efterbehandling av avfall som samlats in separat, vilket nämnda avfall ofta inte har. En svårtolkad lagstiftning som utgår från ett mycket omfattande förbud lägger mycket stor press på verksamhetsutövarna och kan leda till stor skillnad i olika tillsyns- och prövningsmyndigheters rättstillämpning.

2.4.14. Upplysningsbestämmelser (avsnitt 8.14) s. 148:

- *I avfallsförordningen ska det införas upplysningsbestämmelser om var det finns ytterligare bestämmelser om hantering av avfall från elektriska och elektroniska produkter, uttjänta fiskeredskap och läkemedelsavfall.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* detta förslag, som bidrar till ökad tydlighet i tillämpningen av lagstiftningen.

2.5. *Förslagen om förändringar av avfallsplaneringen (avsnitt 9) s. 149 ff:*

2.5.1. Den nationella avfallsplanen (avsnitt 9.1) s. 149:

- *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta en nationell avfallsplan. Planen ska innehålla ett avfallsförebyggande program.*
- *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet ska innehålla att myndigheter eller kommuner ska lämna de uppgifter som behövs för att ta fram den nationella avfallsplanen.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (istället för som det idag anges Naturvårdsverket) som ska besluta om den nationella avfallsplanen. Avfall Sverige förordar att det är regeringen som beslutar om planen. Att det är regeringen som beslutar om planen anser Avfall Sverige skapar bättre förutsättningar än idag för att olika initiativ och regleringar på avfallsområdet samordnas bättre än idag till undvikande av att det kommer olika beslut i tät följd oberoende av varandra. Att regeringen tar beslut om den nationella avfallsplanen skapar också eventuellt förutsättningar för att lättare än idag samordna olika beslutsförslag från EU samt nationellt och hur de ska verkställas. En aspekt till är möjligheten till samordning och bättre likriktning när det gäller ersättningsmodellerna för de olika producentansvar där kommunen har ett insamlingsansvar. Till exempel hanteras inte ersättningen för kommunalt insamlingsansvar för fiskeredskap genom att producentavgifter tas in av Naturvårdsverket och fördelas till kommunerna enligt den modell som finns etablerad för förpackningsavfallet.

2.5.2. Kravet på kommunal avfallsplan tas bort (avsnitt 9.3) s. 155:

- *Kravet på kommunerna att upprätta kommunala avfallsplaner ska tas bort. Även kravet på länsstyrelserna att sammanställa de kommunala planerna ska tas bort.*
- *Kommunens möjlighet att meddela föreskrifter om att den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen där annat avfall än sådant som kommunen ansvarar för ska lämna uppgifter om avfallet som underlag för kommunens renhållningsordning ska tas bort.*
- *I varje kommun ska det finnas avfallsföreskrifter. Föreskrifterna ska antas av kommunfullmäktige.*
- *Kravet på att hänsyn ska tas till synpunkterna som kommer in i samrådet ska tas bort.*

Kommentar:

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget om att kravet på att kommunerna ska upprätta avfallsplaner ska tas bort.

Avfall Sverige har sedan tidigare framfört att den administrativa bördan och formalian när det gäller de kommunala avfallsplanerna behöver minska. Men Avfall Sverige har aldrig förordat att kravet ska tas bort helt.

Den kommunala avfallsplanen är ett viktigt politiskt styrdokument genom att den beslutas av kommunfullmäktige och därigenom kan olika nämnder i kommunen åläggas krav att vidta åtgärder för att verka för att uppfylla de mål som finns beslutade i planen. Det kan till exempel handla om att utbildningsnämnden ska verka för att matsvinnet ska minska i skolbespisningen eller att inköpsansvarig nämnd ska verka för att de kontorsmöbler som används i kommunen ska vara begagnade för att nämna två exempel. Den kommunala avfallsplanen är inte i första hand en plan för att verkställa den kommunala avfallshanteringen utan en plan för förebyggande av avfall i hela kommunen och hantering av det avfall som uppstår. Med en frivillig kommunal avfallsplan försvinner förutsättningarna för att den kommunala avfallsplanen ska fortsätta vara ett viktigt politiskt styrdokument i alla kommuner. Avfall Sverige instämmer inte i de invändningar som framförs att det saknas inflytande från privata aktörer när det gäller utformningen av den kommunala avfallsplanen. Detta mot bakgrund av de krav på samråd och utställning som finns avseende den kommunala avfallsplanen.

I förslaget anges att *avfallsplaneringen kommer att vara central för genomförandet av de krav som kommunen ska följa även i fortsättningen*. Detta är inte tillräckligt för att bibehålla och utveckla arbetet med de två översta stegen i avfallshierarkin. Renhållningsordningens avfallsplan, och målen i den, är det som är drivande hos de kommuner som har kommit längst i arbetet med de två översta stegen. Istället för att ta bort avfallsplanen bör den förenklas och de enskilda kommunernas arbete bör underlättas genom mer nationellt stöd, till exempel i form av nationella mål och förslag på åtgärder inom de två översta stegen i avfallshierarkin.

Om förslaget genomförs så medför det att Naturvårdsverket föreskrifter NFS 2020:6 om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall upphör, vilket skulle innebära att kravet i 21 § om att kommunen ska lämna information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder också upphör. I förslaget (avfallsförordningen) finns endast med ansvaret för specifikt textil och för produkter som omfattas av producentansvar, inte för övrigt som blir avfall under kommunalt ansvar – exempelvis livsmedelsavfall. Avfall Sverige vill understryka vikten av att det generella kravet bibehålls men kan inte se att den föreslagna promemorian innehåller detta eller motsvarande krav. Kravet är centralt för många kommuner som bedriver ett arbete med de två översta stegen i avfallshierarkin samt den möjlighet som följer av 27 kap. 4 § 2 punkten miljöbalken att avgiftsfinansiera sådana åtgärder.

2.6. Mål på avfallsområdet (avsnitt 10) s. 157 ff:

- *Målen i avfallsdirektivet om förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ska föras in i avfallsförordningen. Den som har ansvar för kommunalt avfall ska på ett effektivt sätt bidra till att nå målen.*

Kommentarer:

Motsvarande mål som finns för kommunalt avfall behöver finnas för avfall som inte utgör kommunalt avfall. Avfallsdirektivets krav är minimikrav och de hindrar inte att det ställs upp mål i Sverige för annat avfall än kommunalt avfall.

När nu staten lägger ansvaret för målpuffyllelsen på bland annat kommunerna måste staten se till att kommunerna har tillräckligt med ekonomiska medel för att verkställa kraven, i enlighet med finansieringsprincipen. Kommunen åläggs att verkställa någonting som åligger medlemsstaten Sverige.

2.7. Rapportering på avfallsområdet (avsnitt 11) s. 160:

- *Naturvårdsverkets föreskrifter för kommunerna att rapportera uppgifter om mängder kommunalt avfall och hur det har behandlats ska flyttas till avfallsförordningen.*
- *Kommunerna ska rapportera uppgifter om det kommunala avfall som kommunen ansvarar för och som har hanterats i kommunen under föregående kalenderår, inbegripet hantering som skett på uppdrag av kommunen. Yrkesmässiga insamlare som samlar in avfall med stöd av ett beslut ska rapportera till Naturvårdsverket.*
- *Kommunalt avfall som genomgår förberedande behandling före materialåtervinningsförfarandet ska räknas in i den mängd avfall som rapporteras som materialåtervunnen under förutsättning att materialet tolereras i materialåtervinningsförfarandet.*
- *Yrkesmässiga insamlare som har samlat in förbrukat matfett eller förbrukat kontorspapper från en yrkesmässig verksamhet eller kommunalt avfall från en detaljhandel med livsmedel ska lämna uppgifter till Naturvårdsverket på samma sätt som en kommun. En detaljhandel eller en yrkesmässig verksamhet som inte anlitar en yrkesmässig verksamhet ska själv uppfylla rapporteringsskyldigheterna.*
- *Naturvårdsverket ska se till att det är möjligt för den som är rapporteringsskyldig att lämna uppgifterna digitalt. Naturvårdsverkets bemyndigande ska ändras så att det anges att Naturvårdsverket får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas i rapporteringen.*
- *Naturvårdsverket ska samråda med Regeringskansliet under framtagandet av rapporteringen. Naturvårdsverket får använda de inrapporterade uppgifterna för att ta fram statistik och som underlag till den nationella avfallsplanen.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* att Naturvårdsverkets föreskrifter för kommunerna att rapportera uppgifter om mängder kommunalt avfall och hur det har behandlats ska flyttas till avfallsförordningen. Det är lämpligt att skyldigheten att rapportera regleras i föreskrifter då det är lättare att göra nödvändiga justeringar avseende rapporteringsskyldigheten i föreskrift jämfört med i förordning.

Avfall Sverige ställer sig frågande till avgränsningen "tolereras" och hur den ska uttolkas. I EU-beslut om rapportering av uppgifter om kommunalt avfall samt förpackningsavfall finns kriterier för vad som ska anses

utgöra faktisk materialåtervinning. Det behöver förtydligas hur avgränsningen ”tolereras” förhåller sig till dessa EU-beslut⁴.

Avfall Sverige *tillstyrker* förslaget att yrkesmässiga insamlare av förbrukat matfett eller förbrukat kontorspapper från en yrkesmässig verksamhet eller kommunalt avfall från detaljhandel ska lämna uppgifter till Naturvårdsverket på samma sätt som en kommun samt att en detaljhandel eller en yrkesmässig verksamhet som inte anlitar en yrkesmässig verksamhet ska själv uppfylla rapporteringsskyldigheterna.

Avfall Sverige välkomnar möjligheten till digital rapportering.

2.8. Modernisering och förändringar av kommunernas avfallsavgifter (avsnitt 12) s. 164:

- *En kommun ska få meddela föreskrifter om att avfallsavgifter ska betalas för all avfallshantering som kommunen är ansvarig för och som täcker de kostnader som uppkommer för kommunen till följd av föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken.*
- *Föreskrifterna ska kunna innehålla reglering om hur avgiften ska betalas.*
- *Uttrycken renhållning, renhållningsavgift och taxa ska ersättas med avfallshantering, avfallsavgift och föreskrift.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *avstyrker* att begreppet taxa ska ersättas med begreppet föreskrifter. Avfallstaxan utgör till sin natur föreskrifter om betalningsansvar, men det finns inte något skäl till att formellt sett ersätta begreppet, som är inarbetat inom miljöbalkens område även vad avser tillsynsavgifter.

Om utredningens avsikt är att avfallsföreskrifter och avfallstaxa ska regleras i samma föreskrift *avstyrker* Avfall Sverige det förslaget. Om avfallsavgifterna skulle inkluderas i avfallsföreskrifterna skulle det innebära att avfallsföreskrifterna skulle behöva ställas ut och beslutas av kommunfullmäktige varje år, när avfallsföreskrifterna (som idag) normalt sett inte justeras varje år, men väl avfallstaxan.

Avfall Sverige *tillstyrker* att utredningen föreslår att kommunen ska få besluta om hur avfallsavgifterna ska betalas.

Avfall Sverige *avstyrker* att 27 kap. 6 § andra stycket (se här nedan) föreslås tas bort.

I taxan ska anges hur avgiften skall bestämmas när taxan i övrigt saknar tillämplig bestämmelse om avgift.

De grunder som anges i 5 § skall då beaktas.

Detta är en viktig grund eftersom kommunen inte kan förutse alla situationer och grunder för debitering. Det vill säga avfallstaxan kan inte reglera alla kostnader och för att säkerställa ett heltäckande avgiftsuttag i

⁴ Beslut 2019/2014/EU om fastställande av regler för beräkning, verifiering och rapportering av uppgifter om avfall i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG och om upphävande av kommissionens genomförandebeslut C(2012) 2384 samt beslut om ändring av beslut 2005/270/EG om fastställande av tabellformat för databassystemet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG om förpackningar och förpackningsavfall.

enlighet med självkostnadsprincipen behövs den möjlighet som regleras i nämnda bestämmelse.

2.8.1. Krav på redovisning om kommunens avfallshantering (avsnitt 12.2) s. 165

- *En kommun ska i fråga om sitt ansvar för avfallshantering se till att*
 1. *verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur kommunen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet,*
 2. *det av redovisningen framgår om och hur avgift tagits ut för att främja miljöanpassad avfallshantering,*
 3. *det av redovisningen framgår vilken ersättning kommunen har fått från producentansvarsorganisationer för förpackningar, och*
 4. *redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för allmänheten.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* att det införs krav på särredovisning.

2.8.2. Naturvårdsverkets ansvar för avfallsområdet behöver förstärkas och förtydligas s. 166

- *Det ska anges i förordningen med instruktion för Naturvårdsverket att Naturvårdsverket ska ansvara för uppföljning, utvärdering och rapportering enligt avfallslagstiftningen.*
- *Naturvårdsverket ska få meddela verkställighetsföreskrifter till avfallsförordningen.*

Kommentarer:

Avfall Sverige *tillstyrker* utredningens förslag om att det tydliggörs att Naturvårdsverket ska ansvara för uppföljning, utvärdering och rapportering enligt avfallslagstiftningen. Avfall Sverige välkomnar också utredningens förslag om att det tydliggörs i förordningen med instruktion för Naturvårdsverket att verket har ett ansvar för uppföljning, utvärdering och rapportering på avfallsområdet enligt avfallslagstiftningen.

Avfall Sverige välkomnar att utredningen föreslår att Naturvårdsverket ges bemyndigande att meddela dels tillämpningsföreskrifter, dels föreskrifter som kompletterar förordningen.

3. Närmare och ytterligare kommentarer till författningsförslag

3.1 *Lag om ändring i miljöbalken (avsnitt 1.1) s. 6:*

15 kap. 3 § miljöbalken – definitionen kommunalt avfall

Utöver vad som anges ovan under 3.6, vill Avfall Sverige lägga till att följande bör förtydligas i miljöbalken eller förarbeten:

- begreppet fiske (yrkesfiske)

- begreppet bilar (*vehicles* enligt avfallsdirektivet i engelsk version, dvs *fordon*), förslagsvis genom

hänvisning till lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Notera dock att denna definition är vidare än aktuell producentansvarsförordning (2023:132).

Det bör också anges tydligt i förarbeten att avfall från sjukvårds- och veterinärverksamhet eller därmed förknippad forskning (avfallskod 18 xx xx) samt avfall från grossist- och partihandelverksamhet inte utgör kommunalt avfall.

15 kap. 12 § miljöbalken – borttransport av avfall efter fastighetsinnehavares begäran

Bestämmelsen behöver justeras så att den får följande lydelse:

12 § Kommunen ska *utöver vad som anges i 15 kap. 11 §* transportera bort det avfall som avses i 11 § från den fastighet där avfallet har producerats, om fastighetsägaren eller nyttjanderättsinnehavaren begär det och det inte är oskäligt med hänsyn till omständigheterna.

15 kap. 15 § miljöbalken – om avfallsproducentens ansvar för kommunalt avfall och kommunens andrahandsansvar för avfallet.

Avfall Sverige *avstyrker* förslaget till utformning av bestämmelsens andra stycke, se kommentar i 2.2.3 ovan. Avfall Sverige *förordar* följande utformning av bestämmelsen:

15 § En avfallsproducent är, trots 11 §, ansvarig för det kommunala avfall som har producerats i en

1. detaljhandel med livsmedel, eller
2. yrkesmässig verksamhet, om avfallet består av
 - a) förbrukat matfett, eller
 - b) förbrukat kontorspapper.

Kommunen får efter begäran av en avfallsproducent som innehar avfall enligt första stycket 1–2 punkterna välja att åta sig ansvaret för hantering av avfallsproducentens avfall. Begäran ska göras till kommunen senast den 1 mars varje år. Kommunens ansvar inträder den 1 januari året efter en begäran, eller den tidigare tidpunkt som kommunen och avfallsproducenten kommer överens om.

15 kap. 17 § miljöbalken

Avfall Sverige anser att kravet på likvärdig behandling inte endast ska avse behandling utan *all hantering av avfallet* som följer av en begäran till länsstyrelsen. En prövning huruvida avfallet avses att hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt bör ske även för yrkesmässiga verksamheter, inte bara icke yrkesmässiga. Om detta inte anges även i denna bestämmelse, kan länsstyrelsen komma att se sig tvingad att godta privat hantering trots ökade och till och med orimliga miljö- och hälsostörningar, endast med anledning av inkommen begäran och en återvinning i nivå med kommunens. Återvinning genom förberedelse för återanvändning är prioriterat före materialåtervinning och det kan misstolkas om materialåtervinning anges före annan återvinning. Bestämmelsen bör därför ha följande utformning:

17 § Länsstyrelsen får, på begäran, besluta att en yrkesmässig verksamhet får hantera avfall som kommunen ansvarar för och som produceras i verksamheten, *om avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt och dessutom behandlas på ett sätt som ger en återvinning som är åtminstone likvärdig med den kommunala.*

Ett beslut enligt första stycket ska avse avfallshantering i en kommun eller i flera kommuner inom ett län.

Länsstyrelsen ska ge berörda kommuner tillfälle att yttra sig innan beslutet fattas.

15 kap. 36 § andra stycket och 40 § miljöbalken

Det finns anledning att överväga om bestämmelser bör sättas samman eftersom de delvis överlappar varandra.

27 kap. 6 § miljöbalken

Det är av yttersta vikt att nuvarande 27 kap. 6 § andra stycket *inte* upphävs. För att kommunen ska kunna debitera avfallsavgifter i alla situationer där det behövs måste det finnas en grund för att kunna fastställa avfallsavgifter i de fall avfallstaxan i övrigt saknar tillämplig bestämmelse om avgift.

Det är också av yttersta vikt att det inte anges att avgift ska betalas i enlighet med kommunens "avfallsföreskrifter", som ju är ett parallellt dokument till föreskrifterna om betalningsansvar för avfall (avfallstaxan). Avfallsföreskrifter – inte taxan – omfattas av krav på utställning med mera, och uppdateras inte lika ofta som taxan. Om begreppet taxa inte önskas användas bör bestämmelsen bör ändras från avfallsföreskrifter till föreskrifter. Se kommentar kap. 2.8.

3.2 Förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn (avsnitt 1.5) s. 37:

7 kap. 8 a och 8h §§

Avfall Sverige noterar att löpande timavgift föreslås endast vad gäller tillsyn över att *kommunerna* uppfyller sin skyldighet att samla in och behandla avfall. Avfall Sverige *anser* att länsstyrelsen och Naturvårdsverket även bör ha rätt att ta ut timavgift för tillsyn som föranleds av att en verksamhet, producent eller marknadsdrivet system inte följt ett föreläggande eller villkor.

7 kap. 15 §

Paragrafen måste kompletteras med hänvisning till avsedda paragrafer i 15 kapitlet miljöbalken, som 11 §, 12 §, 15 § *andra stycket*, eller *föreskrifter som meddelats med stöd av 13 §*. Kommunen ska nämligen även i egenskap av verksamhetsutövare och avfallsproducent följa 15 kap. miljöbalken, bland annat i miljöfarliga verksamheter – och det kan inte vara avsett att länsstyrelsen ska kunna ta ut timavgift över kommunernas avfallshantering i sådana fall. Bestämmelsen är dock utformad så. Det är av vikt att det korrigeras. Se kommentar kap. 2.3.

3.3 Förordning om ändring i förordningen (2001:512) om deponering av avfall (avsnitt 1.6) s. 39:

8 § 9

Förbudet mot deponering av "restavfall" avstyrks, se yttrandet kap. 2.4.2. Det föreslagna begreppet är nämligen alltför omfattande eftersom det även omfattar det bygg- och rivningsavfall som *återstår efter att annat avfall sorterats ut för att samlas in separat*. Utsorterat brännbart avfall får redan idag inte deponeras, så den rest som återstår efter att återvinningsbart avfall (inklusive utsorterat brännbart avfall) har sorterats ut för att samlas in separat utgör en mycket stor del av det som faktiskt deponeras och inte kan återvinnas:

förorenade eller sammansatta material som är undantagna från utsorteringskrav och inte brännbara, exempelvis porslin- och betongdelar. Att det då finns ett förbud som kräver en särskild bedömning mot undantagsbestämmelsen, utgör en onödig administrativ börda.

3.4 Förordning om ändring i miljötillsynsförordningen (2011:13) (avsnitt 1.7) s.41

2 kap. 24 och 24 a §§ tillsyn över att producentansvarsförordningar följs

Om kommunernas ansvar över avfallstillsynen tas bort från 26 kap. 3 § miljöbalken, riskerar en del avfallshantering och producentansvar att stå utan tillsynsmyndighet. Se yttrandet kap. 2.3.

2 kap. 31 § 7 punkten

Formuleringen är onödigt krånglig, oklar och *avstyrks*, se yttrandet kap. 2.3. Exempel om vad som blir oklart är tillsynsansvaret över fastighetsägare som inte är folkbokförda i kommunen, inte vistas i kommunen, och inte anser sig bedriva ”verksamhet” (vare sig miljöfarlig eller ”annan”). En generell bestämmelse behöver i stället föras in i 2 kap. 31 § miljötillsynsförordningen, om att den kommunala miljönämnden har tillsynen över avfallshanteringen i de fall någon annan myndighet inte har det.

3.5 Förordning om ändring i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter (avsnitt 1.8) s. 47

11 kap

Avfall Sverige anser att det också behöver regleras miljöstraffavgift för underlåtenhet att betala avgift till en producentansvarsorganisation för det fall en verksamhet inte har visat att den som är producent driver ett insamlingssystem för insamling och/eller återvinning av avfall under producentansvar. ”Och/eller” med hänvisning till att kommunen för vissa producentansvar har ett lagreglerat insamlingsansvar - i de fallen är producenternas ansvar alltså avgränsat till återvinning av avfallet.

3.6 Förordning om ändring i avfallsförordningen (2020:614) s. 51

1 kap. 4 §

Avfall Sverige anser att ”grovavfall” behöver definieras tydligare och anser att den tidigare definitionen av grovavfall ska kvarstå: kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt avfallsansvar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kär⁵. Se vidare kap. 2.4.2.

2 a kap. 1 § - Insamlingssystem för återanvändning

Förslaget *avstyrks bestämt*, se kommentar kap. 2.4.1. Kommunens ansvar att i första hand se till att förbereda avfall för återanvändning, när det är lämpligt, framgår av avfallshierarkin. Eventuellt kan andra stycket behållas med ändring till att kommunen *får ge privatpersoner...etc.... tillfälle att kostnadsfritt hämta återvunnet avfall som förberetts för återanvändning...* Det kan dessutom läggas till att *kommuner ska, i syfte att minska mängden avfall till kommunen, vidta åtgärder för att underlätta för andra att, när det är lämpligt, lämna och hämta produkter för återanvändning i anslutning till kommunens insamlingssystem.* Kommunerna överväger dock redan sådana åtgärder som ett led i arbetet att följa avfallshierarkin.

⁵ NFS 2004:4 i sin grundversion.

2 a kap. 2 § och 4 § - kommunernas skyldighet att informera om resurshushållning och avfallsförebyggande

Se kommentar i kap. 2.5.2, om att regeringen *tar bort* kommunens generella informationsansvar om avfallsförebyggande som idag finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (2020:16) om kommunala avfallsplaner, 21 §. Avfall Sverige förutsätter att detta är ett förbiseende som kommer att korrigeras.

2 a kap. 3 § - Kommunen ska vidta lämpliga åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning

Tillstyrks. Åtgärder mot nedskräpning ligger dock oftast på en eller flera andra delar av kommunens organisation (gaturenhållare, miljötillsyn, park- och fritidsförvaltningar med mera), än avfallsansvaret (renhållaren, avfallsorganisationen). Detta talar för att relevanta bestämmelser i lag (1998:814) om gaturenhållning och skyltning, borde arbetas in i balken och att kravet på kommunal avfallsplan behöver bibehållas, men kan minska till att avse avfall och åtgärder under kommunens ansvar.

3 kap. 9 § - Undantag från kravet på avskiljande

Det ser ut att behövas en radbrytning i undantagen i andra tycket 1. a-c, så att rekvisitet ”om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av avfallet” avser samtliga tre avfallskategorier. Det bör även läggas till *...eller det följer av författning att förpackningen ska destrueras på samma sätt som innehållet.* Att både förpackning och innehåll ska destrueras (förbrännas) kan följa av EU-förordningar, framförallt gäller det för visst så kallat ABP-avfall med konsumentförpackning innehållande klass 1 eller 2-material, enligt förordning (EG) nr 1069/2009 om animaliska biprodukter. Det finns också så kallat POP:s-avfall som inte alltid är farligt avfall. Avfall som träffas av gränsvärdena i bilaga IV till POP:s-förordningen ska destrueras eller omvandlas irreversibelt. Detta gäller även om en klassificering avfall enligt avfallsförordningen resulterar i att avfallet ska klassas som ett icke-farligt avfall. Om en förpackning innehåller sådant avfall och riskerar vara förorenad, bör den alltså destrueras tillsammans med innehållet.

Innebörden av undantaget i b) för ”smittförande” avfall som inte är farligt avfall, är oklart. Det bör ändras till förslagsvis *avfall som kategoriseras enligt artikel 8 eller 9 förordning (EG) nr 1069/2009 (kategori 1 eller 2).*

3 kap. 10 §

Ändra tillbaka prövningsmyndigheten från kommunen *till tillsynsmyndigheten* (som förutom kommunens miljönämnd kan vara länsstyrelsen eller Försvarsinspektören). Se kommentar kap. 2.4.8.

3 kap. 17 § - Avfall av plast, metall, glas och papper

Avstyrks med bestämdhet, så länge kravet inte begränsas till att avse grovavfall. Se kommentar kap. 2.4.2.

3 kap. 18 § Returpapper

Avfall Sverige anser att det är rationellt att, när det är lämpligt, lämna returpapper tillsammans med kontorspapper i samma flöde. Avfall Sverige anser därför att bestämmelsen ska ha följande utformning:

18 § *Den som innehar returpapper ska sortera ut det från annat avfall och förvara det skilt från annat avfall. När det inte är olämpligt får dock returpapper hanteras tillsammans med kontorspapper.*

3 kap. 21 § - uttjänt bil får inte lämnas till annan än producent eller auktoriserad bilskrotare

Se vad som anförs ovan under 3.1 att fordonslagstiftningens definition av bil och vilka bilar som är undantagna begreppet kommunalt avfall (vehicles) är vidare än förordningen (2023:132) om producentansvar för bilar. Vissa mindre elfordon kan eventuellt lyda under producentansvar för elprodukter, vilket innebär att de ska lämnas till producent, men sammantaget finns det "bilar" som inte omfattas av producentansvar. Producentansvaret bör därför utvidgas eller denna bestämmelse justeras.

3 kap. 23 § andra stycket Läkemedelsavfall

Vad som anges i förslaget till bestämmelse angående att läkemedelsavfall som är farligt avfall ska lämnas till kommunen kan självklart endast avse läkemedelsavfall som utgör avfall under kommunalt ansvar. Exempelvis ansvarar kommunen inte för läkemedelsavfall från tillverkning, jordbruk, sjukhus- och veterinärverksamhet. Bestämmelsen behöver därför ha följande utformning:

23 § Den som har utsorterat läkemedelsavfall ska lämna det till en producent enligt förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

Läkemedelsavfall som utgör farligt avfall och som definieras som kommunalt avfall ska lämnas till kommunen på det sätt som anges i 4 §. Annat läkemedelsavfall än läkemedelsavfall som utgör farligt avfall och som definieras som kommunalt avfall ska hanteras enligt 15 kap. 9 § miljöbalken.

4 kap. 4 § - Ytterligare sortering för att främja materialåtervinning

Hänvisningen avstyrks och behöver skrivas om, se kap. 2.4.9. När förpackningsavfall sorteras ut från restavfall, uppstår förpackningsfraktionen i sorteringsverksamheten, det innebär att verksamheten då ska lämna det i enlighet med 3 kap. 12 § (3 kap. 4 c § idag). För avsedd effekt borde 4 kap. 4 § hänvisa till 3 kap. 12 §. För övrigt kan det vid eftersortering sorteras ut elavfall, batterier och annat avfall som omfattas av producentansvar – hänvisning för dessa borde alltså ske till 3 kap. 5 §.

4. Övriga kommentarer

4.1. Förslagen övergångstid

Förslaget att utredningens förslag (med undantag för något förslag) ska träda i kraft den 1 januari 2026 innebär en alltför kort övergångstid och förslaget till övergångstid *avstyrks* därför av Avfall Sverige. Bland annat med utgångspunkt i det ansvar för kommunalt avfall från verksamheter som kommunen har idag och i relation till de flöden som föreslås avregleras från kommunens ansvar. När kommunen har upphandlat borttransport och behandling av avfall finns det gällande avtal där det kan få ekonomiska konsekvenser för kommunerna om dessa avtal måste avslutas i förtid. Även för kommuner som verkställer borttransport och behandling i egen regi får en kort övergångstid konsekvenser för verksamheten.

Avfall Sverige ser att det är helt nödvändigt att förslagen om undantag avseende krav på fastighetsnära insamling kan träda i kraft så snart som bara möjligt så att de, i förekommande fall, kan tillämpas i verkställandet av kraven på fastighetsnära insamling som ska vara genomfört senast den 1 januari 2027. Avfall Sverige menar att det är nödvändigt att undantagen kan tillämpas inom ramen för verkställandet. Ikraftträdandet av undantagen behöver därför hanteras i särskild ordning särskilt från övriga beslut om ändringar i avfallslagstiftningen.

Alternativt behöver tidpunkten för kravet på ikraftträdande av fastighetsnära insamling av förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter skjutas fram så att det överensstämmer med tidpunkten för ikraftträdande av reglering av undantag från kravet på fastighetsnära insamling.

4.2. *Insamling av färgat och ofärgat förpackningsavfall av glas i en blandad fraktion*

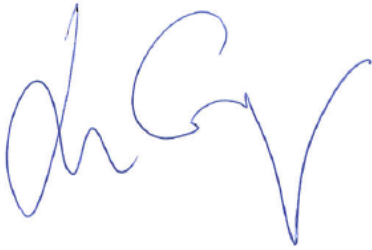
Insamlingen av förpackningsavfall av glas är en annan viktig fråga som Avfall Sverige vill passa på att lyfta i detta sammanhang. Rent tekniskt finns det förutsättningar att samla in färgat och ofärgat glas tillsammans, för att därefter separera dem i två fraktioner inför materialåtervinning. Det skulle innebära insamling av färgat och ofärgat förpackningsavfall av glas i ett flöde i stället för dagens två flöden. Sådan insamling av förpackningsavfall av glas i ett och samma flöde görs redan bland annat våra grannländer Danmark och Norge samt i Skottland.

I Sverige har det varit den teknik som används av Svensk glasåtervinning, företaget som anlitas av producentansvarsorganisationerna, som normerat att insamlingen görs i två separata flöden. Avfall Sverige menar att det inte är den bästa möjliga tekniken som används i Sverige i dag för insamling och förbehandling av insamlat förpackningsavfall av glas och att det vore lämpligt att ändra i förpackningsförordningen så att insamling av färgat och ofärgat glas som huvudregel kan göras i en enda fraktion. I stället för att producenterna ska behöva ersätta kommunerna för separat insamling av förpackningsavfall av glas löpande, i två olika fraktioner, så skulle insamling i en fraktion och en investering i förbehandling av en blandad glasfraktion kunna åstadkomma betydande kostnadsbesparingar för producenterna och kommunerna⁶. Avfall Sverige uppmanar därför regeringen att tillsätta en utredning för att utreda förutsättningarna för att samla in förpackningsavfall av glas i en blandad fraktion.

⁶ Avfall Sverige har även argumenterat för insamling av förpackningsavfall i glas i en blandad fraktion i en hemställan till Klimat- och näringslivsdepartementet från den 27 september 2024.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren sven.lundgren@avfallsverige.se, eller till vår rådgivare för samhällskontakter katarina.sundberg@avfallsverige.se tfn. 040-35 66 00.

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd